

Հայաստանի Հանրապետության
կենտրոնական բանկի խորհրդի 2007
թվականի հուլիսի 10-ի թիվ 205 Ն
որոշմանը հաստատված հավելված 5

2014թ. 3-րդ եռամսյակի ՀՐԱՊԱՐԱԿՎՈՂ ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ

ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
«ՀԱՅԵԿՈՆՈՍՐԱՎԱԿ» ԲԲԸ
Ք.ԵՐԵՎԱՆ, ԱՄԻՐՅԱՆ ՓՈՂ. 23 /1

Ծանոթագրություն 1. «Իրավական դաշտ և կորպորատիվ կառավարում»

Իրավական դաշտ.

«ՀԱՅԵԿՈՆՈՄՔԱՆԿ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 1991 թվականին ԽՍՀՄ Բնակչության կազմության հայկական Հանրապետական բանկի (1991-1993թ.. «Հայպետառանկ» ՓԲԸ) հիման վրա և 1995թ. վերակազմավորվել է որպես բաց բաժնետիրական ընկերության՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում։ Բանկը գրանցվել է ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 1 արտոնագրային համարով։

Բանկի գլխավոր գրասենյակը և բվով 19 մասնաճյուղերը գտնվում են Երևանում, 20 մասնաճյուղերը՝ ՀՀ տարբեր մարզերում և 1 մասնաճյուղ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում։ Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք.Երևան, Ամիրյան 23/1։

Բանկի հիմնական գործունեությունը.

Հանդիսանալով ունիվերսալ ֆինանսավարկային կառույց՝ «ՀԱՅԵԿՈՆՈՄՔԱՆԿ» ԲԲԸ իր հաճախորդներին առաջարկում է բանկային ծառայությունների ընդգրկում փաթեթ։ Բանկի ակտիվային գործառնությունների գերակշռող մասը բաժին է ընկերում վարկային գործունեությանը։ Բանկը վարկավորում է երկրի տնտեսության համարյա բոլոր ճյուղերը՝ պայմանավորված ներկայացվող ծրագրի ռիսկայնությամբ եւ հեռանկարով։ Բանկն ակտիվ գործունեություն է ծավալել միջազգային վարկավորման ծրագրերով վարկավորման ուղղությամբ։ Բանկը տրամադրում է ինչպես առևտրային, այնպես էլ սպառողական, հիփոքային վարկեր։

Գործարար միջավայրը

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները։ Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում։ Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին։ Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով և միջազգային տնտեսական ճգնաժամի ազդեցությամբ։

Միջազգային տնտեսական ճգնաժամը հանգեցրեց ՀՀ համախառն ներքին արդյունքի, ինչպես նաև արտերկրից դրամային փոխանցումների կրծատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ։

Կորպորատիվ կառավարում

Բանկի կառավարման մարմիններն են՝ Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը՝ որպես բանկի կառավարման բարձրագույն մարմին, Բանկի Խորհուրդը, Բանկի Վարչությունը և Գործադիր տնօրենը։

Բանկի խորհրդի կառուցվածքը և կազմը

Բանկի Խորհրդի նախագահ

Ս. Սուրիասյան

Բանկի Խորհրդի անդամներ

Ա. Մելիքյան

Լ. Պետրոսյան

Ի. Մանագաճե

Ռ. Հայրապետյան

Բանկի տնօրինության կառուցվածքը և կազմը

Գործադիր տնօրեն՝ Ա. Նալջյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ՝ Ռ. Բադալյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ՝ Օ. Զիջյան

Գլխավոր հաշվապահ՝ Դ. Ազատյան

Տարածքային կառավարման վարչության պետ՝ Ա. Առաքելյան

Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության պետ՝ Հ. Ավետիսյան

Իրավաբանական վարչության պետ՝ Տ. Միմոնյան

Վարկավորման վարչության պետ՝ Ա. Առաքելյան

Բանկի սեփականության կառուցվածքը և բաժնետերերի/մասնակիցների քանակը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում

Բանկի կանոնադրական կապիտալը 30.09.2014թ. դրությամբ կազմում է 2,333,338 հազ. ՀՀ դրամ: Այն ներառում է 933,335 սովորական բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 2500 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով: Բանկն ունի 1429 բաժնետեր:

Նշանակալից մասնակիցներ

Սուրիասյան Սարիբեկ Ալբերտի 22.6 %

Սուրիասյան Խաչատոր Ալբերտի 19.5 %

Սուրիասյան Ռոբերտ Ալբերտի 10.3 %

Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկ 25.0 %

Բանկի ղեկավարների վարձատրության քաղաքականությունը

Բանկում ղեկավարների վարձատրության հատուկ քաղաքականություն չի կիրառվում: Ղեկավար անձանց վարձատրությունը կատարվում է խորհրդի կողմից հաստատված հաստիքացուցակի հիման վրա:

Բանկի արտաքին առողջական վճարները

Բանկի արտաքին առողջական իրակացնող անձը հաստատվում է Բանկի բաժնետերների ընդհանուր ժողովի կողմից՝ Բանկի խորհրդի ներկայացմամբ, իսկ արտաքին առողջական իրականացնող անձի վարձատրության չափը հաստատվում է Բանկի խորհրդի կողմից:

Ծանոթագրություն 2. «Հաշվապահական քաղաքականությունը»

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստում և ներկայացումը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում և ներկայացվում են համաձայն ՀՀ օրենսդրության և ենթաօրենսդրական ակտերի՝ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտերի և վերջինի պատրաստման և ներկայացման սկզբունքների, ստանդարտների կիրառման ուղեցույցների և ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդունված իրավական ակտերի: Ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացվում են ՀՀ դրամով հազարների ճշտությամբ: Ֆինանսական հաշվետվությունների առումով հաշվետու տարի է համարվում հունվարի 1-ից դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ ընկած ժամանակահատվածը:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են պատմական արժեքով:

Բանկում ֆինանսական հաշվետվությունները (բացառությամբ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվության) պատրաստվում են հաշվեգրման սկզբունքին համապատասխան:

Եկամուտների և ծախսերի հիմնական տեսակների ճանաչումը

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ շահույթ/վճատվ վերաշափվող իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը: Օվերդրաֆունների, օվերնայքների, վարկային գծերի, թղթակցային հաշիվների, բանկային հաշիվների, ցպահանջ ավանդների դիմաց տոկոսների հաշվեգրումն իրականացվում է գծային եղանակով, եթե Բանկը չի կարող կանխատեսել այդ ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը: Արժեգրկված վարկերի տոկոսների հաշվեգրումը չի դադարեցվում: Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեգրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել՝

կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Բանկի տույժերի և տուգանքների գծով ստացվելիք գումարները հաշվեգրվում են եկամուտներին յուրաքանչյուր օր: Հաշվեգրվող գումարի չափի հաշվարկման համար հիմք են հանդիսանում համապատասխան պայմանագրերը:

Բանկի կողմից տույժերի և տուգանքների գծով վճարվելիք գումարները ծախս են ճանաչվում յուրաքանչյուր օր՝ հիմք ընդունելով համապատասխան պայմանագիրը:

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Այլ եկամուտներն ու ծախսերը, մասնավորապես՝ վարձավճարները, գովազդային, շենքի պահպանման, տեխնիկական սպասարկման պարտավորությունները, ինչպես նաև փոխադրամիջոցների օգտագործած վառելիքի ծախսային պարտավորությունները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում՝ հիմք ընդունելով համապատասխան պայմանագիրը կամ նախորդ ժամանակաշրջանի վճարումները: Ընդ որում, ոչ տոկոսային ծախսերի գծով, հաշվեգրումները ամսական մինչև 10,000 դրամ կազմելու դեպքում կատարվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը, իսկ 10,000 դրամից ավելի դեպքում՝ օրական: Բանկը աշխատակիցների արձակուրդային վճարների գծով ծախսերի կուտակումը կատարում է յուրաքանչյուր օր:

Հիմնական միջոցների (այդ թվում՝ ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված), վարձակալված հիմնական միջոցներին ուղղված կապիտալ ներդրումների և ոչ նյութական ակտիվների գծով անորտիզացիոն հատկացումներն սույն Քաղաքականությամբ սահմանված չափերով իրականացվում են յուրաքանչյուր օր և ճշգրտվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը: Շահագործումից դուրս հիմնական միջոցների գծով անորտիզացիոն հատկացումները Բանկի վարչության կողմից սահմանված չափերով իրականացվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը:

Շահաբաժնները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են հաշվեգրման սկզբունքի համաձայն՝ դրանց հայտարարման պահին:

Արտարժութային գործառնությունների հաշվառում

Արտարժութով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժութով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերագնահատվում են՝ կիրառելով ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ միջին փոխարժեքը: Արտարժութային գործարքներից, ինչպես նաև արտարժութով արտահայտված դրամային ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից առաջացած օգուտը և վճար ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես եկամուտ կամ ծախս: Արտարժութով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք ներկայացված են սկզբնական արժեքով, փոխարկվում են դրամի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքներով:

Արտարժութի առքի և վաճառքի փոխարժեքները սահմանվում են հաշվի առնելով ՀՀ միջրանկային շուկայում ձևավորված փոխարժեքների մեծությունը, առաջարկի և պահանջարկի ծավալները ՀՀ տարածքում, այլ գործուներ (շուկայի ուսումնասիրության հիման վրա կատարված կանխատեսումներ, ֆորս-մաժորային պայմաններ և այլն): Արտարժութի փոխարժեքները սահմանելիս նշված գործուներից բացի, հիմք են ընդունվում նաև տվյալ

պահին արտարժույթի միջազգային շուկայում ձևավորված և «REUTERS DEALING» համակարգում արտացոլված փոխարժեքները:

Հարկային հաշվառում

Չափութահարկի, ավելացված արժեքի հարկի, եկամտային հարկի, գույքահարկի, հողի հարկի, պարտադիր կուտակային կենսաբոշակային վճարումների գծով հաշվառումը տարկում է ՀՀ հարկային օրենսդրությանը համապատասխան:

Հաշվետու տարվա շափութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Ընթացիկ շափութահարկի գումարը հաշվարկվում է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին համաձայն՝ յուրաքանչյուր օրվա համար հաշվեգրվում է շափութահարկի պարտավորությունը հարկային շափությի նկատմամբ (հաշվի առած «Շափութահարկի օրենքի» համաձայն եկամուտներից չնվազեցվող ծախսերը) և յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրվա դրությամբ այն ճշգրտվում է:

Հետաձգված հարկերը, եթե առկա են այդպիսիք, առաջանում են ակտիվի կամ պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և դրա հարկային բազայի միջև եղած ժամանակավոր տարրերություններից: Ակտիվի կամ պարտավորության հարկային բազան դա գումար է, որը հարկային նպատակներով վերագրվում է այդ ակտիվին կամ պարտավորությանը: Ժամանակավոր տարրերությունների հետևանքով առաջացած հետաձգված հարկային պարտավորությունների գծով, եթե առկա են այդպիսիք, մասհանումները կատարվում են ամրողությամբ: Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են այն չափով, որքանով որ հավանական է տվյալ ակտիվների իրացումը: Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվորյունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնապես ճանաչվում են սեփական կապիտալում: Հետաձգված հարկը ճանաչվում է յուրաքանչյուր եռամյակի վերջին աշխատանքային օրը:

Շափութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Բանկը՝

ունի ճանաչված ընթացիկ հարկային ակտիվների և պարտավորությունների գումարների հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք:

մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել զուտ իիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ.

հետաձգված հարկային ակտիվը և հետաձգված հարկային պարտավորությունը վերաբերում են շափութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից յուրաքանչյուր ապագա ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում ակնկալվում է հետաձգված հարկային պարտավորությունների և ակտիվների զգալի գումարների մարում կամ փոխհատուցում:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Բանկի կանխիկ դրամական միջոցների փաստացի ներհոսքի (մուտքագրումը) և կամ արտահոսքի (ելքագրումը) ձևակերպումը կատարվում է արժույթների անվանական արժեքով, Բանկի կողմից ընդունված դրամարկային գործառնությունները կանոնակարգող կարգով, ինչպես նաև այլ կարգերով և իրավական ակտերով նախատեսված և պատշաճորեն կազմված վճարահաշվարկային փաստաթղթերի հիման վրա:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվորյունը կազմվում է ուղղակի մեթոդով:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ կենտրոնական բանկում պահպող միջոցներից (բացառությամբ Արքա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկի կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվելշորում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, եթե նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, որն իրենից ներկայացնում է դրանց դիմաց տրված կամ ստացված փոխհատուցման իրական արժեքը՝ համապատասխանաբար գումարած կամ հանած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ շահույթ/վնասով վերաչափող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների, հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո շահույթ/վնասով վերաչափող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. շահույթ/վնասով վերաչափող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, վաճառքի համար նատչելի ֆինանսական ակտիվներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, մինչև մարման ժամկետը պահպող ներդրումներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի դեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա:

Շահույթ/վնասով վերաչափող իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվներ՝ ակտիվներ, որոնք ձեռք են բերվել կամ առաջացել են հիմնականում գների կամ դիերային հավելագների (մարժանների) կարճաժամկետ տատանումներից շահույթ ստանալու նպատակով: Ակտիվը պետք է դասակարգվի որպես շահույթ/վնասով վերաչափող իրական արժեքով հաշվառվող, եթե այն, անկախ դրա ձեռք բերման պատճառից, այնախի պորտֆելի մի մաս է, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ: Շահույթ/վնասով վերաչափող իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են սկզբնական արժեքով և հետագայում վերաչափում են իրական արժեքով՝ ելնելով գործող շուկայական գներից: Համապատասխան իրացված և շիրացված բոլոր օգուտներն ու վնասները գրանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվորյան շահույթ/վնասով վերաչափող իրական արժեքով հաշվառվող արժեքորդերից ստացված եկամուտներ հողվածում:

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ՝ այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով և որոնք կարող են վաճառվել՝ ելնելով իրացվելիության պահանջներից կամ տոկոսադրույթի, փոխարժեքների և կապիտալ գործիքների արժեքների փոփոխություններից:

Վաճառքի համար մատչելի արժեքորդերի իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած շիրացված շահույթն ու վնասը ճանաչվում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում մինչև այն պահը, եթե նշված ֆինանսական ակտիվը օտարփում է կամ որոշվում է որպես արժեգրկված: Այդ պահին կուտակված շահույթը կամ վնասը, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում, պետք է ճանաչվի հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական արդյունքների

մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդով՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վաճառքի համար մատչելի դասակարգված ֆինանսական ակտիվների գծով առկա է կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ վկայություն, այդ ակտիվները վերադասակարգվում են որպես շահույթ/վճատվ վերաչափող իրական արժեքով հաշվառվող:

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալ գործիքների գծով շահարաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահարաժինները:

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը հիմնված է դրանց գնանշված շուկայական գների վրա: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքի որոշվում է գնային մոդելների կամ գեղշված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով:

Կապիտալ գործիքներում այն ներդրումները, որոնք չեն գնանշվում որևէ բորսայում և ունեն սահմանափակ շուկա, հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկման գծով պահուստի գումարը:

Ասոցիացված և դուստր ընկերություններում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքի մեթոդով:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր՝ ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեքներ՝ ֆիքսված մարման ժամկետով արժեքները դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Բանկը հաստատապես մտադրված է և հենարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Բանկի կողմից իրականացվում է մինչև մարման ժամկետը պահվող էական գումարի ակտիվների վաճառք, ապա ամրող դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդ՝ հանած դրանց գծով հնարավոր կորուստների պահուստները:

Բանկը գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործուները: Դրական իրական արժեքը ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն: Նշված գործառնություններից արդյունքները հաշվառվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից կամ արտարժության գործառնություններից շահույթ կամ վնաս, կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Հեջի հաշվապահական հաշվառման ժամանակ հեջապորման գործիքի և համապատասխան հեջապորդ հողվածի իրական արժեքների փոփոխությունների արդյունքները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում համաշափորեն ճանաչվում են զուտ շահույթ կամ վնաս:

Հետզննան պայմանագրեր

Հետգնման պայմանագրերը Բանկի կողմից օգտագործվում են իր առևտրային գործունեության և դրամական միջոցների ընթացիկ կառավարման շրջանակներում։ Նշված պայմանագրերը հաշվառվում են որպես ֆինանսական գործառնություններ։

Հետգնման պայմանագրերով վաճառված արժեքրերը հաշվառվում են որպես առևտրական նպատակներով պահպող կամ վաճառքի համար մատչելի արժեքրեր, իսկ այդ պայմանագրերով ստացված միջոցները գրանցվում են պարտավորություններ այլ բանկերի նկատմամբ կամ պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ հողվածներում։ Հետգնման պայմանագրով ձեռքբերված արժեքրերի դիմաց տրամադրված գումարները գրանցվում են պահանջներ այլ բանկերի նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրամադրված վարկեր և փոխատվություններ հողվածներում։ Արժեքրերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են համապատասխան հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում։

Վարձակալություն

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կարող է վարձակալել հող, շենք և տարածքներ, այլ հիմնական միջոցներ, ինչպես նաև դրանց գծով կատարում կապիտալ ներդրումներ։ Վարձակալված միջոցների հաշվապահական հաշվառումը տարվում է համաձայն ՀՀ օրենսդրության։

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն։ Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում։

Վարձակալված հողի, շենքի և տարածքների, այլ հիմնական միջոցների վրա կատարված այն ծախսումները, որոնք բարձրացնում են վարձակալված հիմնական միջոցի արժեքը, դիտվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և ակտիվի 10%-ը գերազանցող մասով ճանաչվում են ակտիվ։ Նշված ծախսումներն ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գծային մերող՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում։

Ֆինանսական ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստ

Բանկը ակտիվների դասակարգումը և հնարավոր կորուստների պահուստների ձևավորումը իրականացնում է ՀՀ օրենսդրության պահանջների համաձայն։

Հրապարակվող ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ժամանակ կատարվում են պահուստների ճշգրտումներ համաձայն ՖՀՍՍ-ների։

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)` ՀՀ դրամով։ Արտարժույթով ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները գրանցվում են ձեռք բերման օրվա դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող միջին փոխարժեքով և հետագայում՝ փոխարժեքի փոփոխման դեպքում չեն վերագնահատվում։

Ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների սկզբնական արժեքը որոշվում է համաձայն հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների՝ ակտիվի մշակման փուլում, եթե հնարավոր է ցուցադրել ներստեղծված ակտիվի համապատասխանությունը ստանդարտով առաջադրված

պայմաններին: Ներատեղծված համակարգչային ծրագրերի սկզբնական արժեքը որոշվում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին համապատասխան:

Ոչ նյութական ակտիվի միավորի վերագրումը ՀՀ տարածքում գործող բանկերի հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանով և հաշվային պլանի կիրառման հրահանգով սահմանված այս կամ այն դասին (օրինակ՝ համակարգչային ծրագրեր, լիցենզիաներ և վստահագրեր, հեղինակային իրավունքներ և այլն) իրականացվում է Գլխավոր հաշվապահի մեթոդական ցուցումների հիման վրա՝ ելնելով տվյալ միավորի օգտագործման նշանակությունից և նպատակից:

Ներատեղծված ոչ նյութական ակտիվի սկզբնական արժեքը ներառում է հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով սահմանված ծախսերը: Ընդ որում, սկզբնական արժեքում կարող են ներառվել միայն այն ծախսումները, որոնք կատարվել են այն հաշվետու նուամյակում, որի ընթացքում ճանաչվում է տվյալ ակտիվը:

Ոչ նյութական ակտիվի վրա կատարված հետագա ծախսումները, որոնք համաձայն հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջների կարող են ավելացվել ոչ նյութական ակտիվի արժեքին, հաշվառվում են որպես կապիտալ ներդրումներ և ավելացվում են տվյալ ակտիվի արժեքին Քանի Վարչության որոշմամբ:

Ոչ նյութական ակտիվների յուրաքանչյուր միավորի ամորտիզացիոն ժամկետը որոշում է Քանի ելնելով հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով սահմանված չափանիշներից: Մասնավորապես, ներատեղծված համակարգչային ծրագրերի ամորտիզացիոն ժամկետը որոշելու համար հաշվի է առնվում շուկայում տվյալ պահին առկա նմանատիպ նպատակային նշանակություն ունեցող ծրագրերի օգտակար ծառայության ժամկետի մասին տեղեկատվությունը, Քանի նախկինում գործող նմանատիպ ծրագրերի փաստացի օգտակար ծառայության ժամկետը, ստանդարտով նախատեսված այլ չափանիշներ:

Ոչ նյութական ակտիվների մաշվածության գումարն իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբ բաշխելու համար Քանի կիրառում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը:

Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի ժամանակաշրջանը և ամորտիզացիայի մեթոդը սահմանվում է հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների համաձայն, կնքված պայմանագրի գործողության ժամկետում, իսկ այդ ժամկետի բացակայության կամ դրա որոշման անհնարինության դեպքում այն ընդունվում է 10 տարի: Ամորտիզացիայի մեթոդի փոփոխությունն իրականացվում է Քանի Խորհրդի կողմից սույն Քաղաքականության մեջ համապատասխան փոփոխություն կատարելու միջոցով:

Ոչ նյութական ակտիվների իրական (շուկայական) արժեքի էական տատանման դեպքում դրանք վերագնահատվում են Քանի Խորհրդի որոշման հիման վրա:

Ֆինանսական հաշվետվություններում ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների վերաբերյալ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով պահանջվող տեղեկատվության բացահայտումն իրականացվում է առանձին:

2014թ հունվարի 1-ից հետո ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվների մաշվածությունը հաշվարկվում է «Չափանական օրենքի» համաձայն: Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն տարեկան տոկոսադրույթը սահմանվում է Քանի Խորհրդի որոշմամբ :

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միավորը, որը համապատասխանում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին, սկզբնապես չափվում է իր սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)` ՀՀ դրամով: Արտարժույթով ձեռք բերված հիմնական միջոցները գրանցվում են ձեռք բերման օրվա դրույթամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող միջին փոխարժեքով և հետագայում՝ փոխարժեքի փոփոխման դեպքում չեն վերագնահատվում:

Հիմնական միջոցների միավորի սկզբնական արժեքն ընդգրկում է նրա գննան գինը, հարկերը, ներառյալ ԱԱՀ-ի գումարները, ներկրման տուրքերը, պարտադիր այլ վճարները, որոնք համապատասխան մարմնի կողմից ենթակա չեն Բանկին եւս վերադարձման, և ակտիվը իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված ցանկացած ծախս: Տրամադրված ցանկացած զեղչ և արտոնություն հանդում է գննան գնից:

Ձեռք բերված հիմնական միջոցների միավորի հաշվառման նպատակով՝ արժեքի չափումը, ճանաչումը, հետագա ծախսումները, վերագնահատումները և դուրսգրումները կատարվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, ինչպես նաև Բանկի ներքին ակտերով:

Հիմնական միջոցների միավորի վերագրումը ՀՀ տարածքում գործող բանկերի հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանով և հաշվային պլանի կիրառման հրահանգով սահմանված այս կամ այն դասին (օրինակ՝ գույք և գրասենյակային սարքավորումներ, կապի և հաղորդակցման միջոցներ, հաշվողական, համակարգչային և ավտոմատ կառավարման այլ տեխնիկա, փոխադրամիջոցներ և այլն) իրականացվում է գլխավոր հաշվապահի մեթոդական ցուցումների հիման վրա՝ ենթելով տվյալ միավորի օգտագործման ժամկետից, նշանակությունից և նպատակից:

Հիմնական միջոցները ներկայացվում են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ՝ հաշվի առնելով արժեզրկումից կուտակված կորուստը: Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույթաշափերը՝

Շենքեր, շինություններ	50 տարի 2%
Համակարգիչներ	5 տարի 20%
Տրանսպորտային միջոցներ	8 տարի 12.5%
Այլ հիմնական միջոցներ՝ կապի միջոցներ,	
UPS մարտկոցներ, բանկոմատներ,	8 տարի 12.5%
գույք-գրասենյակային սարքավորումներ և այլն	
Այլ համակարգչային տեխնիկա՝	
տպող բազմաֆունկցիոնալ սարքեր	
(այրինտեր, սկաներ, պատճենահանող սարքեր),	
POS տերմինալիներ, մոդեմներ,	3 տարի 33.3%
Ցանցային սարքեր	5 տարի 20%
Մինչև 50,000 դրամ արժողությամբ հիմնական միջոցներ	1 տարի 100%

Մինչև 2013թ-ի հունվարի 1-ը շահագործման մեջ եղած հիմնական միջոցների մաշվածությունը, կապված օգտակար ծառայությունների ժամկետների վերանայման հետ, հաշվարկվում է հետևյալ կերպ. հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը (սկզբնական արժեքից հանած կուտակված մաշվածությունը) բաշխվում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդով՝ նոր սահմանված օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետում:

Վերջինս իրենից ներկայացնում է 2013թ-ի հունվարի 1-ից սահմանվող օգտակար ծառայության ժամկետի և շահագործման անցնելու ամսաթվից մինչև 2013թ. հունվարի 1-ը ընկած ժամանակահատվածի տարրերություն:

01.01.2013թ.-ից հետո ձեռքբերված հիմնական միջոցների համար սահմանվում է մնացորդային արժեք, որը կազմում է նրանց սկզբնական արժեքի 0.1%-ը, սակայն ոչ ավել 20 000 դրամ, բացառությամբ շենքերի և փոխադրամիջոցների, որոնց մնացորդային արժեքը սահմանվում է նրանց սկզբնական արժեքի 1%-ի չափով:

Մինչև 01.01.2013թ. ձեռքբերված հիմնական միջոցների համար սահմանվում է մնացորդային արժեք, որը կազմում է նրանց հաշվեկշռային արժեքի 0.1%-ը, սակայն ոչ ավել 20 000 դրամ, բացառությամբ շենքերի և փոխադրամիջոցների, որոնց մնացորդային արժեքը սահմանվում է նրանց հաշվեկշռային արժեքի 1%-ի չափով :

2014թ հունվարի 1-ից հետո ձեռք բերված հիմնական միջոցների մաշվածությունը հաշվարկվում է «Ծահութահարկի օրենքի» համաձայն : Հիմնական միջոցների տվյալ խմբի ամորտիզացիոն տարեկան տոկոսադրույթը սահմանվում է Բանկի Խորհրդի որոշմամբ :

Հոդի համար մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Հիմնական միջոցների ընթացիկ վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին:

Այն ծախսումները, որոնք բարձրացնում են հիմնական միջոցի միավորի շահագործման արդյունավետությունը սկզբնապես գնահատված նորմատիվային ցուցանիշների համեմատ, ճանաչվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և ավելացվում են ակտիվի սկզբնական արժեքին: Եթե տարվա ընթացքում կատարված վերանորոգման ծախսերի մեծությունը գերազանցում է ակտիվի սկզբնական արժեքի (օրենքով սահմանված կարգով իրականացված վերագնահատման դեպքում՝ վերագնահատված արժեքի) 10%-ը, ապա այս ծախսերը նույնպես ճանաչվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և 10%-ը գերազանցող մասով ավելացվում են ակտիվի սկզբնական արժեքին: Նշված ծախսումներն ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գծային մերոդը՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում, եթե դրանք չեն գերազանցում տվյալ տարվա (հիմնական միջոցի միավորի արժեքին նշված ծախսումները ավելացնելու տարվա) հունվարի 1-ի դրությամբ հիմնական միջոցի մնացորդային արժեքը, հակառակ դեպքում ամորտիզացվում են օգտակար ծառայության ամբողջ ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի դուրսգրումից կամ իրացումից առաջացած արդյունքը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարրերություն և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է որպես եկամուտ կամ ծախս:

Բանկի հիմնական միջոցների իրական (շուկայական) արժեքի էական տատանման (ֆինանսական տարվա ընթացքում 25%) դեպքում դրանք վերագնահատվում են Բանկի Խորհրդի որոշման հիման վրա: Վերագնահատումն իրականացվում է համապատասխան լիցենզիա ունեցող անկախ գնահատող կազմակերպության կողմից: Հիմնական միջոցների վերագնահատումն իրականացվում է վերականգման արժեքի գործակցի մերոդով: Վերագնահատման արդյունքները Բանկի հաշվապահական հաշվեկշռում և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով սահմանված կարգով: Վերագնահատման արդյունքում առաջացած աճը հաշվեգրվում է չքաշխաված շահույթին Բանկի կողմից ակտիվն օգտագործելու ընթացքում՝ մաշվածության հաշվարկմանը զուգընթաց: Ընդ որում, հաշվեգրվող գումարի մեծությունը որոշվում է ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված

մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության միջև եղած տարբերությամբ: Վերագնահատման արդյունքում առաջացած աճի հաշվեգրումը չբաշխված շահույթին ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի արտացոլվում:

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Բանկի հիմնական միջոցներում կապիտալ ներդրումների գծով ձևավորված ակտիվները, ինչպես նաև շահագործումից դուրս հիմնական միջոցները չեն ամորտիզացվում:

Պաշարներ

Բանկի պաշարները ընդգրկում են՝ արագամաշ առարկաները, ապրանքները, ներառյալ գրավի բռնագանձման արդյունքում Բանկի սեփականությանն անցած ունեցվածքը, նյութերը և օժանդակ միջոցները, որոնք պետք է օգտագործվեն Բանկի գործունեության ընթացքում: Արագամաշ առարկաներին են վերաբերում այն ակտիվները, որոնց ծառայության ժամկետը չի գերազանցում մեկ տարին: Պաշարները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման գույտ արժեքից նվազագույնով: Պաշարների ինքնարժեքը որոշվում է միջին կշռված արժեքի բանաձևով: Արագամաշ առարկաների արժեքը ծախսագրվում է շահագործման հանձնելու պահին:

Հաշվարկներ բանկի և մասնաճյուղերի միջև

Բանկի գլխավոր գրասենյակի և նրա մասնաճյուղերի փոխադարձ հաշիվները համադրվում են յուրաքանչյուր օր՝ ծրագրային եղանակով ստացվող հաշվետվության միջոցով: Համադրման արդյունքում հայտնարերված սխալներն ուղղվում են տվյալ օրվա ընթացքում:

Հաշվապահական հաշվեկշիռ կազմելիս Բանկի գլխավոր գրասենյակի և նրա մասնաճյուղերի միջև հաշվարկների հաշիվները պարտադիր գրոյացվում են:

Բանկի գլխավոր գրասենյակի և մասնաճյուղերի միջև հաշվարկների հաշիվները ենթակա են փակնան շարաթական կտրվածքով:

Բաժնետիրական կապիտալ և հետ գնված բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը ներառված են սեփական (ընդհանուր) կապիտալում: Սովորական բաժնետոմսերի գծով շահարաժեխնները արտացոլվում են սեփական կապիտալում այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք հայտարարվում են: Ընթացիկ տարվան վերաբերվող շահարաժինները, որոնց վճարումը հայտարարվել է հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բացահայտվում են հաշվեկշռի ամսաթվից հետո տեղի ունեցող իրադարձությունների ծանրագրությունում: Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը հաշվարկվում է բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի գույտ շահույթը հարաբերելով տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թվին:

Որոշակի դեպքերում և համաձայն ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգի Բանկը կարող է հետ գնել իր բաժնետոմսերը: Այս դեպքում վճարված փոխհատուցումը նվազեցվում է սեփական (ընդհանուր) կապիտալից և ներկայացվում է որպես հետգնիքած բաժնետոմսեր մինչև վերջինների իրացումը: Նշված բաժնետոմսերը հետագայում վաճառվելու դեպքում ստացված ցանկացած փոխհատուցումը ներառվում է սեփական (ընդհանուր) կապիտալում:

Ներդրողների կողմից սովորական բաժնետոմսերի ձեռքբերման համար վճարված գմի և անվանական արժեքի միջև եղած դրական տարբերությունը ճանաչվում է սեփական

կապիտալում որպես արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով էմիսիոն եկամուտ:

Ներգրավված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են Կառավարության և Կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, բողարկված արժեքները և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը:

Պահուստներ, պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ

Պայմանական պարտավորությունները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվորյուններում, այլ բացահայտվում են ծանոթագրություններում: Սակայն պայմանական պարտավորությունները չեն բացահայտվում, եթե դրանց մարման նպատակով տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսքի հնարավորությունը շատ փոքր է:

Պայմանական ակտիվները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվորյուններում, այլ բացահայտվում են ծանոթագրություններում, եթե դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը հավանական է դառնում:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվորյուններ

Բանկը օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում պատրաստում է համախմբված ֆինանսական հաշվետվորյուններ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների և ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից հաստատված «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի կողմից Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ ներկայացվող համախմբված հաշվետվորյունների կազմման կարգ»-ի համաձայն:

Սեզմենտային հաշվետվորյուններ

Բանկն օգտագործում է բիզնես-սեզմենտների (ըստ ֆիզիկական անձանց, կազմակերպություններին և մատուցվող բանկային ներդրումային ծառայությունների) տեղեկատվությունը որպես առաջնային ներկայացման ձև: Աշխարհագրական սեզմենտները հանդիսանում են երկրորդային ներկայացման ձև:

Թողարկված պարտքային արժեքներ

Թողարկված պարտքային արժեքները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, որն իրենից ներկայացնում է դրանց դիմաց ստացված փոխհատուցման իրական արժեքը՝ զուգած գործարքի հետ կապված ծախսումներով: Հետագայում թողարկված պարտքային արժեքները չափվում են ամորտիզացված արժեքով և ցանկացած տարրերություն, որը առաջանում է ստացված զուտ փոխհատուցման և մարվող գումարների միջև, արտացոլվում է եկամուտների և ծախսների հաշվետվորյունում տվյալ արժեքների շրջանառության ժամանակահատվածում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը:

Համադրելի տեղեկատվություն

Անհրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվում են՝ ընթացիկ տարվա հետ համադրելիության ապահովման նպատակով:

Հաշվապահական հաշվառման ամսաթվից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

Ֆինանսական տարվա վերջին աշխատանքային օրվա վիճակով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, եթե անհրաժեշտություն է առաջանում կատարելու համապատասխան ճշգրտումներ՝ նախորդ տարվա վերջին օրվա ամսաթվով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի մեջ, կատարվում են հետևյալ դեպքերում՝ Բանկի սեփական ուժերով էական սխալներ հայտնաբերելու դեպքում, էական սխալներ, որոնք հայտաբերվել են առողջտորական կազմակերպության կողմից և հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո տեղի ունեցած ճշգրտող դեպքերն արտացոլելու նպատակով:

Բանկի սեփական ուժերով էական սխալներ հայտնաբերելու դեպքում, եթե էական սխալի գումարը կախված է տվյալ գործարքի կամ հոդվածի չափից և բնույթից, և հաշվեկշռում արտացոլված ցուցանիշները էական չեն փոփոխվելու, և եթե այդ տեղեկատվության չբացահայտելը չի ազդելու օգտագործողների կողմից ֆինանսական հաշվետվորյունների տվյալների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա, ապա նախորդ տարվա վերջին օրվա ամսաթվով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի մեջ փոփոխություններ չեն կատարվում:

Եթե Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվորյունները սահմանված կարգով հրապարակելուց հետո առաջանում կամ հայտնաբերվում են էական սխալներ, ապա նման դեպքերում ճշգրտումներ չեն կատարվում և համարվում են, որ նման տեղեկատվության վերաներկայացումն անհրագործելի է:

ARMECONOMBANK

Ծանոթագրություն 3. «Զուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ»

Հազ դրամ

Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	01.07.2014- 30.09.2014	01.01.2014- 30.09.2014	01.07.2013- 30.09.2013	01.01.2013- 30.09.2013
Տոկոսային եկամուտներ բանկի ընթացիկ հաշիվներից, բանկերում և այլ ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված ավանդներից և վարկերից	31,322	63,755	13,542	78,981
Տոկոսային եկամուտ հաճախորդներին տրված վարկերից և փոխառություններից	1,727,625	4,927,409	1,502,287	4,333,316
Տոկոսային եկամուտ պարտային արժեթղթերից	203,334	595,019	220,374	539,904
Տոկոսային եկամուտ «Ուպո» պայմանագրերից	56,181	155,816	47,818	117,145
Այլ տոկոսային եկամուտ	18	256	23,743	82,852
Ընդամենը	2,018,480	5,742,255	1,807,764	5,152,198
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր				
Տոկոսային ծախսեր բանկի ընթացիկ հաշիվների, բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված ավանդների և վարկերի դիմաց	268,419	803,348	282,250	829,455
Տոկոսային ծախսեր հաճախորդների ժամկետային ավանդների և ընթացիկ հաշիվների դիմաց	616,125	1,804,785	514,721	1,426,629
Տոկոսային ծախսեր բանկի կողմից բողարկված արժեթղթերի դիմաց			-	-
Տոկոսային ծախսեր «Ուպո» պայմանագրերի դիմաց	115,264	366,936	102,036	250,563
Այլ տոկոսային ծախսեր			862	9,635
Ընդամենը	999,808	2,975,069	899,869	2,516,282
Զուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտ	1,018,672	2,767,186	907,895	2,635,916

Ծանոթագրություն 4. «Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր»

Հազ դրամ

Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	01.07.2014- 30.09.2014	01.01.2014- 30.09.2014	01.07.2013- 30.09.2013	01.01.2013- 30.09.2013
Դրամարկույթային գործառնություններից	47,526	124,472	48,859	127,413
Հաշվարկային ծառայություններից	273,563	724,400	296,905	796,567
Երաշխիքներից, հոժարագրերով, ակրեդիտիվներով գործառնություններից, հավատարմագրային կառավարման գործառնություններից	2,446	6,851	4,943	12,149
Արտադրույթով և արժեթղթերով գործառնություններից	1,961	5,973	8,964	32,794
Վճարային քարտերի սպասարկումից	11,105	28,882	5,964	23,750
Այլ կոմիսիոն վճարներ	137,259	413,889	114,887	346,579
Ընդամենը	473,860	1,304,467	480,522	1,339,252
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր				-
Թղթակցային և այլ հաշիվների դիմաց կոմիսիոն վճարներ	576	1,817	777	2,257
Վճարային քարտերով գործառնությունների գծով վճարներ	34,939	95,618	35,574	100,048

Երաշխիքների, հոժարագրերով, ակրեդիտիվներով գործառնությունների, հավատարմագրային կառավարման գործառնությունների գույն վճարներ	2,346	3,180	2,856	5,369
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններից	11,826	36,996	34,926	81,513
Այլ կոմիսիոն վճարներ*	34,496	111,308	45,391	134,209
Ընդամենը	84,183	248,919	119,524	323,396
Ստացված գուտ կոմիսիոն և այլ վճարներ	389,677	1,055,548	360,998	1,015,856

* Այլ կոմիսիոն վճարների գույն ծախսերը հիմնականում կատարվել են վճարահաշվարկային ծառայությունների և միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերի դիմաց վճարված կոմիսիոն վճարների գույն:

Ծանոթագրություն 5. «Զուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից»

	Հազ. դրամ
Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումներից	01.07.2014- 30.09.2014
Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումների առք ու վաճառքից գուտ եկամուտ, այդ թվում՝ բաժնետոմսերից	(16,435)
պարտքային արժեթղթերից	
ածանցյալներից	(16,435)
Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից գուտ եկամուտ	56,112
Ընդամենը	39,677
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից	
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների առք ու վաճառքից գուտ եկամուտ, այդ թվում՝ բաժնետոմսերից	39,252
պարտքային արժեթղթերից	39,237
ածանցյալներից	
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից գուտ եկամուտ	
Ընդամենը	39,252
Արտարժությային գործառնություններից	
Արտարժութի առք ու վաճառքից ստացված գուտ եկամուտ	240,678
Արտարժութի վերագնահատումից ստացված գուտ եկամուտ	(68,852)
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ծուլակտորների և հուշադրամների առք ու վաճառքից ստացված գուտ եկամուտ	3,006
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ծուլակտորների և հուշադրամների վերագնահատումից ստացված գուտ եկամուտ	(3,385)
Ընդամենը	171,447
	549,803
	332,462
	718,701

Չուտ Եկամուտ առևտրային գործառնություններից	250,376	699,931	309,278	732,578
--	---------	---------	---------	---------

Ծանոթագրություն 6. «Այլ գործառնական Եկամուտ»

Այլ գործառնական Եկամուտ	01.07.2014- 30.09.2014	01.01.2014- 30.09.2014	01.07.2013- 30.09.2013	01.01.2013- 30.09.2013
Եկամուտներ ստացված տույժերից և տուգանքներից	36,013	106,467	36,918	93,424
Ֆակտորինգի ստացված Եկամուտներ				
Դիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարումից ստացված զուտ Եկամուտներ	3,378	(973)	(36)	5,795
Դիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից և արժեզրկման հակադարձումից զուտ Եկամուտներ				
Այլ Եկամուտներ*	8,762	89,675	9,457	22,674
Ընդամենը	48,153	195,169	46,339	121,893

Այլ Եկամուտներ* -ի գոյացման հիմնական աղբյուրներից են քաղվածքների, չեկային և ավանդային գրքույկների, տեղեկանքների տրամադրումից և այնպիսի տարաբնույթ ծառայություններից գանձվող գումարները, որոնց համար հատուկ Եկամտային հաշիվներ նախատեսված չեն:

Ծանոթագրություն 7. «Ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ»

Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով (Ծանոթագրություն 14)	01.07.2014- 30.09.2014	01.01.2014- 30.09.2014	01.07.2013- 30.09.2013	01.01.2013- 30.09.2013
Սկզբնական մնացորդ	23,873	23,873	23,873	23,873
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ	4	4		
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ				
Պահուստի օգտագործում				
Վերջնական մնացորդ	23,877	23,877	23,873	23,873
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով (Ծանոթագրություն 14)	01.07.2014- 30.09.2014	01.01.2014- 30.09.2014	01.07.2013- 30.09.2013	01.01.2013- 30.09.2013
Սկզբնական մնացորդ	10,143	3,636	3,997	5,403
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ	(3,771)	2,736	(61)	(1,467)
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ				
Պահուստի օգտագործում				
Վերջնական մնացորդ	6,372	6,372	3,936	3,936
Հաճախորդներին տրված վարկերի, փոխատվությունների գծով (Ծանոթագրություն 16)	01.07.2014- 30.09.2014	01.01.2014- 30.09.2014	01.07.2013- 30.09.2013	01.01.2013- 30.09.2013
Սկզբնական մնացորդ	863,587	817,445	813,377	662,477
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ	94,518	194,274	(50,757)	95,881
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	35,553	41,672	10,969	58,068
Պահուստի օգտագործում	(20,972)	(80,705)	(14,721)	(57,558)
Վերջնական մնացորդ	972,686	972,686	758,868	758,868

Ներդումների գծով (Ծանոթագրություն17)	01.07.2014- 30.09.2014	01.01.2014- 30.09.2014	01.07.2013- 30.09.2013	01.01.2013- 30.09.2013
Ակզենտ Ակցիոնարք Համականություն	4,690	4,690	-	4,690
Պահուստի կատարված գուտ մասհանումներ				
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ				
Պահուստի օգտագործում				
Վերջնական մնացորդ	4,690	4,690	-	4,690
Այլ ակտիվների գծով (Ծանոթագրություն 21)	01.07.2014- 30.09.2014	01.01.2014- 30.09.2014	01.07.2013- 30.09.2013	01.01.2013- 30.09.2013
Ակզենտ Ակցիոնարք Համականություն	31,655	12,439	3,081	8,192
Պահուստի կատարված գուտ մասհանումներ	9,809	26,507	9,099	1,059
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	4,524	7,058	1,509	4,509
Պահուստի օգտագործում	(42,406)	(42,422)	(7,011)	(7,082)
Վերջնական մնացորդ	3,582	3,582	6,678	6,678
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով(Ծանոթագրություն 30)	01.07.2014- 30.09.2014	01.01.2014- 30.09.2014	01.07.2013- 30.09.2013	01.01.2013- 30.09.2013
Ակզենտ Ակցիոնարք Համականություն				
Վերջնական մնացորդ	-	-	-	-
Ընդամենը գուտ մասհանումներ պահուստներին	100,560	223,521	(41,719)	95,473

Ծանոթագրություն 8. «Ընդհանուր վարչական ծախսեր»

				Հազ. դրամ
Ընդհանուր վարչական ծախսեր	01.07.2014- 30.09.2014	01.01.2014- 30.09.2014	01.07.2013- 30.09.2013	01.01.2013- 30.09.2013
Ծախսեր հաշվարկված աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների գծով	762,102	2,375,145	701,509	2,063,551
Ծախսեր սոցիալական ապահովագրության պետական հիմնադրամին հատկացումների գծով			751	2,503
Վերապատրաստման և ուսուցման գծով ծախսեր	319	1,501	40	510
Գործուղման ծախսեր	10,734	32,563	12,834	42,770
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	61,937	156,999	39,109	108,647
Ապահովագրության ծախսեր	18,480	51,347	13,762	38,104
Բանկի սարքավորումների սպասարկման և պահպանման գծով ծախսեր	7,716	39,876	12,252	36,038
Բանկի շենքերի տնտեսական պահպանության և անվտանգության գծով ծախսեր	43,208	143,599	43,116	120,204
Առողջապահության ծառայությունների գծով ծախսեր	3,549	8,387	5,932	26,054
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	24,357	75,852	25,685	79,867
Տրանսպորտային ծախսեր	27,813	76,153	21,194	63,540
Ծախսեր հարկերի (բացառության՝ շահութահարկի), տուրքերի և այլ պարտադիր վճարների գծով	42,304	131,618	36,567	122,684
Գրասենյակային և կազմակերպչական ծախսեր	20,038	73,537	21,378	61,970

Վարկերի տրամադրման և վերադարձման գույն ծախսեր	3,000	3,000	-	-
Այլ վարչական ծախսեր	1,877	12,230	5,484	9,740
Ընդամենը	1,027,434	3,181,807	939,613	2,776,182

Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակ և մեկ աշխատողին բաժին
ընկնող միջին ամսական աշխատավարձի չափ

	01.07.2014- 30.09.2014	01.01.2014- 30.09.2014	01.07.2013- 30.09.2013	01.01.2013- 30.09.2013
Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակ	897	894	892	867
Մեկ աշխատողին բաժին ընկնող միջին ամսական աշխատավարձի չափ (հազ դրամ)	287	284	260	254

Ծանոթագրություն 9. «Այլ գործառնական ծախսեր»

Այլ գործառնական ծախսեր	01.07.2014- 30.09.2014	01.01.2014- 30.09.2014	01.07.2013- 30.09.2013	01.01.2013- 30.09.2013
Վճարված տուգանքներ և տույժեր		826	1,830	2,147
Ինկասացիայի համար կատարված վճարումներ	62,500	187,500	62,500	185,000
Գովազդային և ներկայացուցչական ծախսեր	47,864	157,078	44,934	126,232
Ֆակտորինգի գույն ծախսեր			-	-
Քիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն ծախսեր	94,035	272,330	74,302	205,639
Կորուստներ ակտիվների արժեզրկումից			-	-
Ավանդների երաշխավորման հիմնադրամին հատկացումներ	15,999	46,209	12,999	36,783
Այլ ծախսեր	53,505	174,063	61,691	188,976
Ընդամենը	273,903	838,006	258,256	744,777

Այլ գործառնական ծախսեր ծանոթագրության այլ ծախսեր տողում հիմնականում ներառված են VISA վճարահաշվարկային համակարգին անդամագրվելու համար սահմանված եռամսյակային վճարները, ինչպես նաև վճարային պլաստիկ քարտերի ծեռքբերման համար կատարված ծախսերը:

Ծանոթագրություն 10. «Վերահսկվող միավորներում ներդրումներից գուտ շահույթ/վճառ»

Հազ դրամ

Վերահսկվող միավորներում ներդրումներից գուտ եկամուտ	01.07.2014- 30.09.2014	01.01.2014- 30.09.2014	01.07.2013- 30.09.2013	01.01.2013- 30.09.2013
Ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրումներից են	177	(17,500)	11,853	14,416

Ծանոթագրություն 11. «Ծահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)»

Հազ դրամ

Ծահութահարկի գծով ծախս	01.07.2014- 30.09.2014	01.01.2014- 30.09.2014	01.07.2013- 30.09.2013	01.01.2013- 30.09.2013
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	(93,144)	(164,150)	(84,917)	(219,875)
Տվյալ ժամանակաշրջանում ճանաչված՝ նախորդ ժամանակաշրջանների ընթացիկ հարկի ճշգրտումները				
Հետաձգված հարկի գծով ծախս	19,278	31,767	(22,186)	(2,513)
Ընդամենը	(73,866)	(132,383)	(107,103)	(222,388)

Հազ դրամ

	01.07.2014- 30.09.2014	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	01.01.2014- 30.09.2014	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	01.07.2013- 30.09.2013	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	01.01.2013- 30.09.2013	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)
Ծահույթը՝ մինչև հարկումը	305,158		457,000		480,213		904,227	
Ծահութահարկ՝ դրույթաչափով	61,032	20	91,400	20	96,043	20	180,845	20
Դարկման նպատակով եկամուտների և ծախսների ճշգրտումներ ոչ ժամանակավոր տարբերությունների գծով								
Զհարկվող եկամուտներ	(25)	(0)	(720)	(0)	(25)	(0)	(76)	(0)
Զնվագեցվող ծախսներ	1,100	0	31,515	7	7,112	1	26,388	3
Զգնահատված հարկային վճառ		-		-		-		-
Բացասական/դրական փոխարժեքային տարբերություն	14,448	5	15,680	3	5,497	1	19,973	2
Նախորդ տարվա հաշվարկված հարկային ծախսի ճշտում		-		-	-	-		-
Այլ արտոնություններ	(2,689)	(1)	(5,492)	(1)	(1,524)	(0)	(4,742)	(1)
Ծահութահարկի գծով ծախս	73,866	24.21	132,383	28.97	107,103	22.30	222,388	24.59

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգած հարկի հաշվարկը

Հազ դրամ

	Մնացորդը նախորդ ժամանակա- շրջանի դրությամբ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալով ճանաչված	Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջա նի դրությամբ
Հետաձգած հարկային ակտիվներ, այդ թվում՝	111,732	21,085	-	132,817
Հիմնական միջոցներ	2,326	211		2,537
Այլ պարտավորություններ	109,406	20,874		130,280
Հետաձգած հարկային պարտավորություններ, այդ թվում՝	(318,130)	10,682	27,889	(279,559)
Վաճառքի համար մատչելի արժեքընթեր	(266,431)		27,889	(238,542)
Պայմանական պարտավորություններ	(6,063)	(3,690)		(9,753)
Պահանջներ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(10,716)	(1,469)		(12,185)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(34,920)	15,841		(19,079)
Զուտ հետաձգած հարկային ակտիվ/պարտավորություն	(206,398)	31,767	27,889	(146,742)

Ծանոթագրություն 12. «Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ»

Հազ դրամ

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	01.07.2014- 30.09.2014	01.01.2014- 30.09.2014	01.07.2013- 30.09.2013	01.01.2013- 30.09.2013
Հաշվետու ժամանակաշրջանի զուտ շահույթ հարկումից հետո	231,292	324,617	373,110	681,839
Տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հաշվարկված շահաբաժինների արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով				
Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին վերագրվող տվյալ ժամանակա-շրջանի զուտ շահույթ (Վնաս)	231,292	324,617	373,110	681,839
Տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը	933,335	933,335	933,335	933,335
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	0.25	0.35	0.40	0.73

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը սովորական բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի զուտ շահույթի կամ վնասի և այդ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թվի հարաբերությունն է:

Ծանոթագրություն 13

13-1. «Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում

Հազ դրամ

Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	30.09.2014	31.12.2013
Կանխիկ դրամական միջոցներ	6,821,416	5,440,352
Դրամական միջոցների այլ տեղաբաշխումներ	1,750,666	3,025,936
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում*	9,666,857	5,002,552
Ավանդային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում		
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում**	270,000	1,270,000
Այլ պահանջներ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ		
Հաշվեգրված տոկոսներ		
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	18,508,939	14,738,840

* Թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն բանկի ներգրավված միջոցների դիմաց հաշվարկված պարտադիր պահուստավորման միջոցերը: ** ՀՀ ԿԲ-ում դեպոնացված գումարը իրենից ներկայացնում է Արքա վճարային համակարգով իրականացվող փոխաշվարկների համար որպես երաշխիքային ավանդ:

13-2. «Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ», որոնք ներառվում են դրամական հոսքերի մասին հաշվետվյունում

Հազ դրամ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	30.09.2014	31.12.2013
Կանխիկ դրամական միջոցներ և կանխիկին հավասարեցված վճարային փաստաթղթեր	8,572,082	8,466,288
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	9,666,857	5,002,552
Ավանդային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում		
Թղթակցային հաշիվներ ռեզիլենտ բանկերում	65,775	26,534
Թղթակցային հաշիվներ ոչ ռեզիլենտ բանկերում	1,459,797	4,371,366
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	19,764,511	17,866,740

Ծանոթագրություն 14. «Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ»

Հազ դրամ

Ընթացիկ հաշիվներ	30.09.2014	31.12.2013
ՀՀ բանկերում	65,775	26,534
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում	1,011,378	2,108,038
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում	446,962	2,260,384
Հաշվեգրված տոկոսներ	1,457	2,943
Ընդամենը	1,525,572	4,397,899
ՀՀ բանկերում՝		
Վարկեր և ավանդներ	3,260,798	
Ռեպ (հետգնման) պայմանագրեր		
Այլ	239,089	716,211
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում		
Վարկեր և ավանդներ		
Այլ		

ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում		71,183
Այլ	258,057	777
Հաշվեգրված տոկոսներ	3,240	
Ընդամենը	3,761,184	788,171
Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(23,877)	(23,873)
Զուտ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	5,262,879	5,162,197

Հազ դրամ

Ֆինանսական կազմակերպություններում վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ	30.09.2014	31.12.2013
ՀՀ ֆինանսական կազմակերպություններում՝		
Վարկեր և ավանդներ	203,800	222,250
Ռեպ (հետզննան) պայմանագրեր	2,144,400	1,376,074
Այլ	54,820	57,473
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում՝		
Այլ	45,049	44,620
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում		
Այլ	556,622	162,871
Հաշվեգրված տոկոսներ	5,221	6,777
Ընդամենը	3,009,912	1,870,065
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(6,372)	(3,634)
Զուտ պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	3,003,540	1,866,431
Զուտ պահանջներ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	8,266,419	7,028,628

**31.12.13թ. և 30.09.14թ. ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ այլ պահանջների տողում համապատասխանաբար ներառված են «Visa international» կազմակերպությունում ներդրված 110.000 ԱՄՆ դոլար (31.12.13թ.-ին 44.620 հազ. ՀՀ դրամ, 30.09.2014թ-ին 45.049 հազ.դրամ), «Արմենիան Քարդ» ՓԲԸ-ում ներդրված 134.495 ԱՄՆ դոլար (31.12.2013թ.-ին՝ 54.557 հազ ՀՀ դրամ, 30.09.2014թ.-ին՝ 54.820 հազ. ՀՀ դրամ) գումարներով ապահովագրական դեպոզիտները, ինչպես նաև վճարահաշվարկային համակարգերի նկատմամբ առաջացած դեբիտորական գումարներ:

Ծանոթագրություն 15. «Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ»

Հազ դրամ

Առևտրային նպատակով պահվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	30.09.2014	31.12.2013
Աժանցյալ գործիքներ		
Սվոպ	21,422	134
Ընդամենը	21,422	134
Առևտրային նպատակով պահվող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)		

Ծանոթագրություն 16. «Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխատվություններ»

Հազ դրամ

Տրված վարկեր և այլ փոխատվություններ	30.09.2014	31.12.2013
Վարկեր, այդ թվում՝	43,260,572	39,325,077
Հիփոթեքային	3,188,575	3,173,200
Վարկային քարտեր	3,238,047	1,924,819
Ֆակտորինգ		
Նշված հողվածների գնով հաշվեգրված տոկոսներ	299,116	261,293
Ընդամենը վարկեր	46,797,735	41,511,189
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գնով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(972,686)	(817,447)
Ընդամենը գուտ վարկեր	45,825,049	40,693,742

Հազ դրամ

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ վարկային պորտֆելում հաճախորդներին տրամադրված արժեգրկված (չաշխատող) վարկերի և փոխատվությունների կառուցվածքը	30.09.2014	31.12.2013		
	գումար	քանակ	գումար	քանակ
Վարկեր և փոխատվություններ, որից՝	46,797,735	32,268	41,511,189	28,212
աշխատող վարկեր	45,977,176	32,043	40,972,771	28,120
արժեգրկված (չաշխատող) վարկեր և փոխատվություններ, այդ թվում՝	820,558	225	538,418	92
Ժամկետանց	40,563	148	59,390	61
Վերածնակերպված	53,670	2	60,485	2
Վերաֆինանսավորված				
Ընդամենը վարկեր	46,797,735	32,268	41,511,189	28,212
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գնով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(972,686)		(817,447)	
Ընդամենը գուտ վարկեր	45,825,049		40,693,742	

Հազ դրամ

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների	30.09.2014	31.12.2013
Պետական ձեռնարկություններ	31,913	83,305
Մասնավոր ձեռնարկություններ, այդ թվում՝ խոշոր ձեռնարկություններ	20,259,085	18,864,207
փոքր և միջին ձեռնարկություններ	4,800,713	4,930,176
այդ թվում բիզնես քարտեր	15,458,372	16,934,031
այդ թվում բիզնես քարտեր	40,548	59,037
Ֆիզիկական անձինք, այդ թվում՝	22,447,523	18,695,097
սպառողական վարկեր	14,273,407	12,801,690
հիփոթերային վարկեր	3,188,575	3,172,045
վարկային քարտեր	3,197,499	1,865,782
Անհատ ձեռնարկատերեր	3,760,098	3,607,287
Հաշվեգրված տոկոսներ	299,116	261,293
Ընդամենը վարկեր	46,797,735	41,511,189
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(972,686)	(817,447)
Ընդամենը զուտ վարկեր	45,825,049	40,693,742

Հազ դրամ

Վարկային պարտավորություններ 20 խոշոր վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձաց գծով	30.09.2014	31.12.2013
հաշվեկշային մնացորդ	12,338,494	11,597,384
հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների մնացորդ	708,034	1,136,888
Ընդամենը	13,046,528	12,734,272
Վարկային ներդրումներ	45,825,049	40,693,742
Տեսակարար կշիռ վարկային պորտֆելում	28%	31%
Ընդհանուր նորմատիվային կապիտալ	9,199,769	9,305,898
Տոկոսային հարաբերակցություն կապիտալի նկատմամբ	142%	137%

Վարկային ներդրումներ	30.09.2014	
	Մնացորդ հազ դրամ	քանակ
ԳՅՅ միկոր և փոքր մասնավոր ձեռնարկությունների վարկային ծրագիր	2,374,945	217
ԳՅՅ միկոր և փոքր մասնավոր ձեռնարկությունների ՀՅ կառավարության վարկային ծրագիր	597,440	42
ԳՅՅ "Վերականգնվող էներգիայի Զարգացում" ծրագիր	152,816	1
ՎԶԵԲ «Սինդիկացված վարկ» 1-ին վարկային ծրագիր	48,689	3
ՎԶԵԲ «Սինդիկացված վարկ» 2-րդ վարկային ծրագիր	176,792	20
Համաֆինանսավորում	107,261	1
ՄՖԿ	22,669	2

ԱՆՏՈՎՅԱՆ ԲԱՆԿԻ 1-ԻՆ ՎԱՐԼԱՎԻԻՆ ԾՐԱԳԻՐ	90,811	6
ԱՆՏՈՎՅԱՆ ԲԱՆԿԻ 2-ՐԴ ՎԱՐԼԱՎԻԻՆ ԾՐԱԳԻՐ	1,075,416	48
ՀԱՄԱՀԱՐԻՀԱՅԻՆ ԲԱՆԿԻ ՎԱՐԼԱՎԻԻՆ ԾՐԱԳԻՐ	128,231	57
ՏԱԿԱՆՆԱԿԱՆ ՎԱՐԼԱՎԻԱԳՐԱՄ ՌԵՊԱՐԱՆԻ ԴԱՀՆՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳԻՐ	26,381	5
ՄՖԿ ՎԱՐԼԱՎԻԻՆ ԾՐԱԳԻՐ (IFC FMO)	1,562,595	31
ՎԶԵԲ ՄԻԿՐՈ ՎԻՐԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ /EBRD MSME/	4,247,625	549
ՎԶԵԲ ՄԻԿՐՈՎԱՐԼԱՎՈՐՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ	588	2
ATLANTIC FORFAITIERUNGS AG ՎԱՐԼԱՎԻԻՆ ԾՐԱԳԻՐ	845,168	11
ՀԻՖԻԹԵՔԱՅԻՆ ՎԱՐԼԿԵՐ	3,189,230	513
այդ թվում՝		
ԳՐՅ	118,136	48
ՎԶԵԲ		
ՄՖԿ		
ԸՆԴԱՄԵՆԻ	14,646,657	1,508

ՎԱՐԼԱՎԻԻՆ ԱՆՏՈՎՅԱՆՆԵՐ	31.12.2013	
	ՄՆԱցորդ հազ դր	ՔԱՆԱԿ
ԳՐՅ ՄԻԿՐՈ և ՎԻՐԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԾԵԽԱՐԼԱՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԱՐԼԱՎԻԻՆ ԾՐԱԳԻՐ	2,297,482	193
ԳՐՅ ՄԻԿՐՈ և ՎԻՐԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԾԵԽԱՐԼԱՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀՅ ԿԱռԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐԼԱՎԻԻՆ ԾՐԱԳԻՐ	941,046	73
ԳՐՅ "ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՎՈՂ ԷՆԵՐԳԻԱՅԻ ԶԱՐԳԱցՈՒՄ" ԾՐԱԳԻՐ ԿՈՄԵՐԵՐԱՆԿ	172,749 2,680	1 2
ՎԶԵԲ «ՍԻՄԵԿԱՎԱԾ ՎԱՐԼԿ» 1-ԻՆ ՎԱՐԼԱՎԻԻՆ ԾՐԱԳԻՐ	26,936	2
ՎԶԵԲ «ՍԻՄԵԿԱՎԱԾ ՎԱՐԼԿ» 2-ՐԴ ՎԱՐԼԱՎԻԻՆ ԾՐԱԳԻՐ ՀԱՄԱՓԻՆԱԱՎՈՐՈՒՄ	526,070 314,979	38 2
ՄՖԿ	58,399	5
ԱՆՏՈՎՅԱՆ ԲԱՆԿԻ 1-ԻՆ ՎԱՐԼԱՎԻԻՆ ԾՐԱԳԻՐ	144,137	15
ԱՆՏՈՎՅԱՆ ԲԱՆԿԻ 2-ՐԴ ՎԱՐԼԱՎԻԻՆ ԾՐԱԳԻՐ	1,606,966	60
ՀԱՄԱՀԱՐԻՀԱՅԻՆ ԲԱՆԿԻ ՎԱՐԼԱՎԻԻՆ ԾՐԱԳԻՐ	274,469	92
ՏԱԿԱՆՆԱԿԱՆ ՎԱՐԼԱՎԻԱԳՐԱՄ ՌԵՊԱՐԱՆԻ ԴԱՀՆՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐԼԱՎԻԻՆ ԾՐԱԳԻՐ	65,334	7
ՆՈՐ ՄՖԿ ՎԱՐԼԱՎԻԻՆ ԾՐԱԳԻՐ (IFC FMO)	2,349,074	54
ՎԶԵԲ ՄԻԿՐՈ ՎԻՐԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ /EBRD MSME/	2,694,142	461
ՎԶԵԲ ՄԻԿՐՈՎԱՐԼԱՎՈՐՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ	10,628	13
ՀԻՖԻԹԵՔԱՅԻՆ ՎԱՐԼԿԵՐ՝ այդ թվում՝	150,867	52
ԳՐՅ	129,850	48
ՎԶԵԲ	6,340	2
ՄՖԿ	14,677	2
ԸՆԴԱՄԵՆԻ	11,635,958	1,070

Հազ դրամ

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ վարկավորման ոլորտների (առանց հաշվի առնելու վարկերի հնարավոր կորսուտների գծով պահուստները)	30.09.2014	Տոկոսային հարաբերությունը	31.12.2013	Տոկոսային հարաբերությունը
Արդյունաբերություն	6,165,442	13	7,546,671	18
Գյուղատնտեսություն	1,646,333	4	1,978,443	5
Շինարարություն	1,503,686	3	752,081	2
Տրանսպորտ և կապ	335,716	1	234,615	1
Առևտուր	9,505,239	20	8,719,094	21
Սպառողական	17,603,809	38	12,891,853	31
Հիփոթերային վարկեր	3,207,531	7	3,189,897	8
Սպասարկման ոլորտ	4,701,739	10	4,024,415	10
Այլ ^{D_{oar}}	2,128,240	5	2,174,119	5
		-		-
Ընդամենը	46,797,735	100	41,511,188	100

Հազ դրամ

Հաճախորդների ռեզիդենտության առումով վարկային պորտֆելի վերլուծությունը	30.09.2014	Տոկոսային հարաբերությունը	31.12.2013	Տոկոսային հարաբերությունը
ՀՀ ռեզիդենտներ	45,518,946	100	40,432,449	100
Բաա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող երկրների ռեզիդենտներ*		-		-
Գերմանիա	6,987	0		-
ԲԲԲ-/Բաա3/-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող երկրների				
Հաշվեգրված տոկոսներ	299,116		261,293	
Ընդամենը	45,825,049	100	40,693,742	100

Ծանոթագրություն 17. «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ»

Հազ դրամ

Պետական արժեթղթեր	30.09.2014	31.12.2013
ՀՀ պետական պարտատոմսեր		
գանձապետական պարտատոմսեր	1,697,187	2,375,194
Ընդամենը պետական արժեթղթեր	1,697,187	2,375,194

Հազ դրամ

ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր		30.09.2014		31.12.2013
		ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված
ԲԲԸ+Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի				
Երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ	326,771			
Կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ	49,791		46,576	
Կապիտալի գործիքներ		52,252		102,252
Ընդամենը ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	376,562	52,252	46,576	102,252
ՀՀ ոչ պետական արժեթղթերում ներդրումներ (հնարավոր կորուստների պահուստ)		(4,690)		(4,690)
Զուտ ներդրումներ ՀՀ ոչ պետական արժեթղթերում ներդրումներ	376,562	47,562	46,576	97,562

Հազ դրամ

Այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր		30.09.2014		31.12.2013
		ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված
ԲԲԸ+Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի				
Կապիտալի գործիքներ		1,917		1,715
Ընդամենը այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր		1,917		1,715
Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	2,073,749	49,479	2,421,770	99,277

Այլ անձանց բաժնետիրական կապիտալում իրականացված ներդրումները
30.09.2014թ.-ի դրությամբ

Հազ. դրամ

Անձի անվանումը	Դիմնական գործունեությունը	Գրանցման երկիրը	Ներդրման ամսաթիվը	Ներդրումը (հազ. դրամ)	Բաժնեմասը %
S.W.I.F.T	Հեռահաղորդակցության ծառայություններ	Բելգիա	13/09/1996	1,917	-
ԱՐՄԵՆԻԱՆ ՔԱՐԴ ՓԲԸ	Վճարահաշվարկային ծառայություններ	ՀՀ	22/02/2000	48,572	5
Աքում ՔՐԵԴԻՏ ՌԵՖՈՐՁԻՆԳ ՓԲԸ	Տեղեկատվական ծառայություններ	ՀՀ	23/06/2006	3,680	1
Ընդամենը				54,169	

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների (բացառությամբ կապիտալի գործիքներում ներդրումների) հաշվեկշռային և իրական արժեքները համապատասխանում են իրար:

Ներդրումները կապիտալի գործիքներում ՀՀ-ում չեն գնանշվում որևէ բորսայում և ունեն սահմանափակ շուկա: Այդ գործիքների իրական արժեքը ճշգրտորեն որոշելու համար բացակայում են որոշակի ընդունելի սկզբունքներ ու մեթոդներ, և հետևաբար այդ արժեթղթերը հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկման գծով պահուստի գումարը:

Ծանոթագրություն 17.1 «Հետզննամ պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր»

	30.09.2014	31.12.2013	Հազ. դրամ
Ակտիվ			
Ընդամենը գրավադրված արժեթղթեր	6,432,750	4,624,479	
Այդ թվում			
Սեփական գրավադրված արժեթղթեր	5,362,527	4,624,479	
Ուղար համաձայնագրով ձեռք բերված գրավադրված արժեթղթեր	1,070,223		
Պարտավորություն			
Ուղար համաձայնագրով ներգրավված միջոցներ	6,246,619	4,504,784	

Ծանոթագրություն 18. «Մինչև մարման ժամկետը պահպող ներդրումներ»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 19. «Ներդրումներ վերահսկող անձանց կանոնադրական կապիտալում»

Հազ դրամ

Վերահսկող միավորներում ներդրումների շարժը	Ներդրումներ վերահսկող անձանց կանոնադրական կապիտալում
Մնացորդը ժամանակաշրջանի սկզբուն	245,192
Ավելացում	
Օտարում (վաճառք)	
Ասոցիացված կազմակերպությունների գործումներությունից եկամուտ/(վճառ)	(17,500)
Այլ համապարփակ եկամուտ/(վճառ)	(253)
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջում	227,439

Հազ դրամ

Վերահսկող միավորներում ներդրումներ	30.09.2014	31.12.2013
Ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրումներ	227,439	245,192
Համատեղ վերահսկող միավորներում ներդրումներ		
Դուստր բանկերում ներդրումներ		
Այլ դուստր ընկերություններում ներդրումներ		
Շահարաժիններ		
Ընդամենը	227,439	245,192

Հազ դրամ

Վերահսկող անձանց կապիտալում իրականացված ներդրումները					
Անձի անվանումը	Հիմնական գործումներությունը	Գրանցման երկիրը	Ներդրման ամսաթիվը	Ներդրումը (հազ. դրամ)	Բաժնեմասը %
ՍԻԼ ԻՆՉՈՒՐԱՆ	Ապահովագրական	ՀՀ	22/02/2000	227,439	20.0
Ընդամենը				227,439	

Ծանոթագրություն 20. «Նիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ»

Հազ. դրամ

Նորվածի անվանումը	Նոր. շենքեր	Նամակ. և կապի միջոցներ	Փոխադրա- միջոցներ	Այլ հիմն.միջոցներ	Նիմն.միջ.գծով կապ. ներդ.	Վարձակ.հիմն. միջ. գծով կապ. ներդ.	Ընդամենը
Ակզրնական արժեք							
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	3,011,575	1,680,721	353,402	1,117,427	89,542	154,749	6,407,416
Ավելացում	24,660	200,270	177,310	182,984	246,465	10,218	841,907
Օտարում			(39,482)	(276)			(39,758)
Արժեգույն	-	-					-
Վերախմբավորում	37,339	1,909		93	(37,339)		2,002
Դուրսգրում		(56,563)		(19,706)			(76,269)
Վերագնահատում	-						-
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	3,073,574	1,826,337	491,230	1,280,522	298,668	164,967	7,135,298
Ավելացում	184,151	69,400	100,864	128,406	175,523	1,307	659,651
Օտարում			(50,404)				(50,404)
Վերախմբավորում	-						-
Դուրսգրում		(35,479)		(23,788)			(59,267)
Վերագնահատում*							-
Արժեգույն	-	-	-				-
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում							-
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	3,257,725	1,860,258	541,690	1,385,140	474,191	166,274	7,685,278
Կուտակված մաշվածություն							
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	1,269,769	1,145,209	173,570	723,524		27,830	3,339,902
Ավելացում	40,649	115,645	36,188	72,308		10,316	275,106
	10,274	29,634	10,028	18,774		2,150	70,860
Այդ թվում՝ 01.07.2013- 30.09.2013							
Օտարում			(30,191)	(9)			(30,200)
Դուրսգրում		(56,563)		(19,703)			(76,266)
Արժեգույն							-
Վերախմբավորում		1,640		93			1,733
Վերագնահատում							-
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	1,310,418	1,205,931	179,567	776,213	-	38,146	3,510,275
Ավելացում	32,781	110,974	37,200	73,753		6,622	261,330
	11,182	38,195	12,816	25,696		2,234	90,123
Այդ թվում՝ 01.07.2014 - 30.09.2014							
Օտարում			(34,615)				(34,615)
Դուրսգրում		(35,479)		(22,288)			(57,767)
Վերախմբավորում							-
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում							-
Արժեգույն							-
Մնացորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1,343,199	1,281,426	182,152	827,678	-	44,768	3,679,223
Զուտ հաշվեկշռային արժեք							-
Դաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1,914,526	578,832	359,538	557,462	474,191	121,506	4,006,055
Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1,763,156	620,406	311,663	504,309	298,668	126,821	3,625,023

Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազ դրամ

Նոդվածի աճվանումը	Դամակարգչայի ն ծովանեն	Լիցենզիաներ և վստահագրեր	Դեղոնակային իրավունքներ	Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Ոչ նյութական ակտիվ.գծով ևսահստան	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	22,079	122,465	50	14,357	-	158,951
Ավելացում	1,120	1,536	-	-	-	2,656
Օտարում						-
Դուրսգրում						-
Արժեգույն	-	-	-	-	-	-
Վերախմբավորում		(2,002)				(2,002)
Վերագնահատում	-	-	-	-	-	-
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	23,199	121,999	50	14,357	-	159,605
Ավելացում	14,345	7,084				21,429
Օտարում						-
Դուրսգրում						-
Վերախմբավորում						-
Վերագնահատում						-
Արժեգույն	-	-	-	-	-	-
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում	-	-	-	-	-	-
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	37,544	129,083	50	14,357	-	181,034
Կուտակված մաշվածություն						-
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	18,684	34,896	19	4,678		58,277
Ավելացում	1,066	12,287	6	1,205		14,564
Այդ թվում՝ 01.07..2013- 30.09.2013:	278	2,859	1	302		3,440
Օտարում						-
Դուրսգրում						-
Արժեգույն						-
Վերախմբավորում		(1,733)				(1,733)
Վերագնահատում						-
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	19,750	45,450	25	5,883	-	71,108
Ավելացում	1,373	8,729	3	895		11,000
Այդ թվում՝ 01.07.2014 - 30.09.2014	587	3,022	1	302		3,912
Օտարում						-
Դուրսգրում						-
Վերախմբավորում						-
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում						-
Արժեգույն						-
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	21,123	54,179	28	6,778	-	82,108
Զուտ հաշվեկշռային արժեք						-
Դաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	16,421	74,904	22	7,579	-	98,926
Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	3,449	76,549	25	8,474	-	88,497

30.09.2014թ.դրությամբ 294761 հազ. դրամ ընդհանուր գումարով շահագործումից դուրս հիմնական միջոցներ հանձնվել են շահագործման:

30.09.2014թ. դրությամբ բանկն ունի ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվ՝ նոր «Գործառնական օր» ծրագիր, սկզբնական արժեքը՝ 750 հազ.դրամ ամորտիզացիան 600 հազ.դրամ, մնացորդային արժեքը 150 հազ.դրամ:

30.09.2014թ. դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների արժեքը կազմում է 1107129 հազար դրամ (31.12.2013թ՝ 1166176 հազար դրամ):

Ծանոթագրություն 21. «Այլ ակտիվներ»

	Հազ դրամ
Բանկային գործառնությունների գոնվ ստացվելիք գումարներ	30.09.2014
Այլ գործառնություններից ստացվելիք գումարներ	24,322
Ընդամենը	24,322
Բանկային գործառնությունների գոնվ հնարավոր կորուստների պահուստ(ծանոթ. 7)	(245)
Բանկային գործառնությունների գոնվ ստացվելիք գուտ գումարներ	24,077
	77,357
Դեբետորական պարտքեր և կանխավճարներ	30.09.2014
Դեբետորական պարտքեր բյուջեի գոնվ	1,933
Դեբետորական պարտքեր մատակարարների գոնվ	47
Կանխավճարներ աշխատակիցներին	119,614
Կանխավճարներ մատակարարներին	150,039
Կանխավճարներ բյուջեի և պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների գոնվ	911
Այլ դեբետորական պարտքեր և կանխավճարներ	19,755
Ընդամենը	142,213
Այլ ակտիվների գոնվ հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(2,088)
Ընդամենը	140,125
Այլ ակտիվներ	
Պահեստ	161,060
Բռնագանձված գուավ և վաճառքի համար պահվող ակտիվներ	
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	75,624
Այլ ակտիվներ	17,655
Այլ ակտիվների գոնվ հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(1,249)
Ընդամենը	253,090
Ընդամենը այլ ակտիվներ	417,292
	522,992

Ծանոթագրություն 22. «Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

	Հազ դրամ
Ընթացիկ հաշիվներ	30.09.2014
ՀՀ բանկերի	115,765
BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերի	
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերի	6,012
Հաշվեգրված տոլկոսներ	37
Ընդամենը	121,814
Միջբանկային վարկեր և ավանդներ, այլ	
ՀՀ կենտրոնական բանկ	
Վարկեր	2,379,878
Ուղար (հետզննան) պայմանագրեր	3,500,000
Այլ	
ՀՀ բանկեր	
Վարկեր և ավանդներ	1,222,800
Ուղար (հետզննան) պայմանագրեր	2,463,341
Այլ	
BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկեր	
Վարկեր և ավանդներ	
Այլ	3,068
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկեր	
Վարկեր և ավանդներ	2,901,943
Այլ	58,607
Հաշվեգրված տոլկոսներ	75,433
Ընդամենը	12,605,070
Ֆինանսական կազմակերպություններ	
Ընթացիկ հաշիվներ	229,077
Վարկեր և ավանդներ	6,502,801
Ուղար (հետզննան) պայմանագրեր	274,913
Այլ	189,641
Հաշվեգրված տոլկոսներ	114,209
Ընդամենը	7,310,641
Ընդամենը պահանջներ բանկերի և միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	20,037,525
	17,652,332

Ներկայացնում ենք ՀՀ կենտրոնական բանկից ստացված վարկերում ներառված միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից տարբեր ծրագրերի շրջանակներում իրականացվող վարկավորման գումարները և դրանց գծով հաշվեգրված տոկոսների գումարները:

Հազ դրամ

Ծրագիր	30.09.2014		31.12.2013	
	Վարկավորման գումար	Հաշվեգրված տոկոս	Վարկավորման գումար	Հաշվեգրված տոկոս
ԳՀՀ /Գերմանահայկական հիմնադրամի «Հիփորեքային վարկավորման» ծրագիր	120,417	433	141,890	537
ԳՀՀ /Գերմանահայկական հիմնադրամի միկրո և փոքր բիզնեսի զարգացման ծրագիր	2,100,000	46,194	2,100,000	38,864
ԳՀՀ "Վերականգնվող Եներգիայի Զարգացում" ծրագիր	159,460	2,210	186,037	11,964
ԳՀՀ "Ֆինանսական միջոցների հասանելիությունը ՓՄՁ-ների համար" ծրագիր			0	0
Ընդամենը	2,379,877	48,837	2,427,927	51,365

Ծանոթագրություն 23. «Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ»

Հազ դրամ

ՀՀ Կառավարության և տեղական ինքնակառավարման մարմինների նկատմամբ	30.09.2014	31.12.2013
Վարկեր		39,629
Այլ	4,991	4,056
Հաշվարկված տոկոսներ		8
Ընդամենը	4,991	43,693

ՀՀ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ

Հազ դրամ

ՀՀ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	30.09.2014	31.12.2013
Ընթացիկ հաշիվներ	14,439,674	10,058,131
Ժամկետային ավանդներ	7,090,256	5,279,248
Ռեար (հետզննան) պայմանագրեր		
Այլ	28,007	25,879
Հաշվարկված տոկոսներ	33,381	40,484
Ընդամենը	21,591,318	15,403,742

Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ

Հազ դրամ

Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	30.09.2014	31.12.2013
Ընթացիկ հաշիվներ	2,988	7,241
Այլ		

Ընդամենը	2,988	7,241
-----------------	--------------	--------------

ՀՀ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերերի նկատմամբ	30.09.2014	31.12.2013
Ընթացիկ հաշիվներ	178,096	137,558
Ժամկետային ավանդներ	14,513	7,493
Այլ	3,575	2,559
Հաշվարկված տոկոսներ	59	17
Ընդամենը	196,243	147,627

ՀՀ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	30.09.2014	31.12.2013
Ընթացիկ հաշիվներ	8,935,476	9,329,533
Ժամկետային ավանդներ	20,523,386	18,156,890
Այլ	410,270	374,387
Հաշվարկված տոկոսներ	116,151	128,374
Ընդամենը	29,985,283	27,989,184

Ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	30.09.2014	31.12.2013
Ընթացիկ հաշիվներ	324,406	248,515
Ժամկետային ավանդներ	642,860	567,027
Այլ	18,908	26,193
Հաշվարկված տոկոսներ	2,899	2,247
Ընդամենը	989,073	843,982
Ընդամենը պարտավորությունների հաճախորդների նկատմամբ	52,769,896	44,435,469

30.09.14թ. դրությամբ պարտավորությունների ապահովման միջոց հանդիսացող դրամական միջոցներ 3.822.742 հազ. ՀՀ դրամ

30.09.14թ. դատարանի որոշմամբ և հարկային մարմինների կողմից սառեցված գումար 103440 հազ. դրամ:

Ծանոթագրություն 24. «Բանկի կողմից թողարկված ավանդային սերտիֆիկատներ»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 25. «Առևտրային նպատակներով պահպող պարտավորություններ»

	Հազ դրամ
Առևտրային նպատակներով պահպող պարտավորություն	30.09.2014
Առևտրային նպատակներով պահպող ածանցյալ գործիքներ՝	31.12.2013
Առևտրային նպատակներով պահպող պարտավորություն	-
Սվոլի	6,740
Ընդամենը	6,740

Ծանոթագրություն 26. «Վճարվելիք գումարներ»

	Հազ դրամ
Վճարվելիք գումարներ	30.09.2014
Շահարաժիններ	36,928
Ավանդների ապահովագրության գծով պարտավորություն	15,999
Ընդամենը	52,927
	31.12.2013
	38,558
	13,750
	52,308

Ծանոթագրություն 27. «Այլ պարտավորություններ»

	Հազ դրամ
Այլ պարտավորություններ	30.09.2014
Ոչ ռեզիդենտի շահութափարկի գծով	384
ԱԱՀ-ի գծով	2,233
Այլ հարկերի ու տուրքերի գծով	19,408
Սոցիալական ապահովագրության վճարումների գծով	422,818
Պարտավորություններ աշխատակիցների նկատմամբ աշխատավարձի գծով	351,147
Կրեդիտորական պարտքեր մատակարարների նկատմամբ	52,791
Կրեդիտորական պարտքեր կանոնադրական կապիտալի համարման գծով	95,808
Այլ պարտավորություններ	593,442
Մասղորդ ժամանակաշրջամի վերջում	599,186
	31.12.2013
	2,104
	2,433
	87,071
	351,147
	35,006
	121,425

Ծանոթագրություն 28. «Կանոնադրական կապիտալ»

Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 2,333,338 հազ. դրամ, այն ներառում է 933,335 հատ սովորական բաժնետոմս 2500 դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի կողմից հետ գնված սեփական բաժնետոմսեր առկա չեն: Հաշվետու ժամանակաշրջանում կանոնադրական կապիտալի ավելացում, կանոնադրական կապիտալի նվազում կապված հետ գնված և շրջանառությունից հանված բաժնետոմսերի հաշվին չեն կատարվել:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում վճարվել են 1,634 հազ. ՀՀ դրամ շահարաժիններ:

Ներկայացնում ենք հաշվետու ժամանակաշրջամի վերջի դրությամբ նշանակալից մասնակիցների վերաբերյալ տեղեկություններ.

	Հազ դրամ
Նշանակալից մասնակցի անունը/անվանումը	Բանկում ունեցած մասնակցության գումարը
Սուրհասյան Սարիբեկ Ալբերտի	527,573
Սուրհասյան Խաչատուր Ալբերտի	455,413
Սուրհասյան Ռոբերտ Ալբերտի	240,930
Սուրհասյան Էդուարդ Ալբերտի	49,040
ՎԶԵԲ	583,338
	Բանկում ունեցած մասնակցության չափը տոկոսային հարաբերությամբ
	Սամանակցի գործունեության տեսակը (իրավաբանական անձանց համար)

Ծանոթագրություն 29. «Սեփական կապիտալի այլ տարրեր»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 30. «Պահուստներ, պայմանական դեպքեր և պոտենցիալ պարտավորություններ

Բանկի իրավական պարտավորությունները 30.09.2014թ. դրությամբ առկա չեն այնպիսի իրավական պարտավորություններ, որոնց գծով բանկը իրականացրել է պահուստավորում: Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում:

Բանկի հարկային պարտավորությունները 30.09.2014թ. դրությամբ բանկն ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունների գծով լրացուցիչ պահուստավորումների անհարժեշտություն չկա:

Ծանոթագրություն 30. «Պահուստներ, պայմանական դեպքեր և պոտենցիալ պարտավորություններ

Բանկի իրավական պարտավորությունները՝ 30.09.2014թ. դրությամբ առկա չեն այնպիսի իրավական պարտավորություններ, որոնց գծով բանկը իրականացրել է պահուստավորում: Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում:

Բանկի հարկային պարտավորությունները՝ 30.09.2014թ. դրությամբ բանկն ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները և իր հարկային պարտավորությունների գծով լրացուցիչ պահուստավորումների անհարժեշտություն չկա:

Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով բանկի պայմանական պարտավորությունները

Հազ դրամ

	30.09.2014	31.12.2013
Զօգտագործված վարկային գծեր	1,973,540	2,557,262
Տրամադրված երաշխիքներ	355,346	474,077
Տրամադրված ակրենիտիվներ	2,547,422	
Նշված հոդվածների գծով պահուստ (ծանոթ. 7)		

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով

Հազ դրամ

Նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը	Արտարժույթին համարժեք դրամով վճարման ենթակա գումարներ	ՀՀ դրամով վճարման ենթակա գումարներ
Մինչև 1 տարի		269,923
1-5 տարի		952,222
5 տարուց ավելի		7,074
Ընդամենը		1,229,219

Ծանոթագրություն 31. «Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ»

Ներկայացվող ծանոթագրության առումով բանկի հետ կապված անձինք են համարվում Բանկի ղեկավարները, բանկի բաժնետերները և «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով նրանց հետ կապված անձինք:

Բանկի ղեկավարներ են համարվում բանկի խորհրդի նախագահը, նրա տեղակալը և խորհրդի անդամները, գործադիր տնօրինը, նրա տեղակալները, գլխավոր հաշվապահը, նրա տեղակալը, ներքին առողջության ղեկավարը, նրա անդամները, բանկի տնօրինության անդամները, ինչպես նաև բանկի տարածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները և կառուցվածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները՝ բանկի ղեկավարությունի, վարչության, բաժնի պետերը:

Բանկի հետ կապակցված կողմերի հետ գործարքները իրականացվել են շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույթներից ելնելով:

Հազ դրամ

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	30.09.2014	31.12.2013
Սկզբնական մնացորդ	1,322,820	970,726
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր և փոխատվություններ	1,443,160	1,218,917
Բանկի բաժնետեր	149,705	105,317
Բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	1,156,692	931,482
Բանկի ղեկավար	122,599	169,529
Ղեկավարի հետ կապված անձ	14,163	12,589
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր և փոխատվություններ	1,497,906	866,823
Բանկի բաժնետեր	136,399	101,185
Բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	1,207,987	562,273
Բանկի ղեկավար	144,695	194,761
Ղեկավարի հետ կապված անձ	8,824	8,604
Վերջնական մնացորդ *	1,268,073	1,322,820

Հողված	30.09.2014	30.09.2013
Տոկոսային եկամուտներ	129,374	116,660

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	Ցանկացած	Ժամկետային
Մնացորդը 31.12.2013	201,833	1,385,204
Հաշվետու ժամանակաշրջանի /2014թ-ի 9 ամիսների/ ընթացքում ստացված գումարներ այդ թվում	21,701,800	2,041,625
Բանկի բաժնետեր	562,429	224,135
Բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	15,333,101	999,550
Բանկի դեկավար	1,311,118	379,637
Ղեկավարի հետ կապված անձ	4,495,151	438,303
Հաշվետու ժամանակաշրջանի /2014թ-ի 9 ամիսների/ ընթացքում վճարված գումարներ այդ թվում	21,383,690	1,253,531
Բանկի բաժնետեր	565,755	105,705
Բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	15,796,598	328,823
Բանկի դեկավար	1,110,868	485,353
Ղեկավարի հետ կապված անձ	3,910,468	333,651
Փախարժեքային տարբերություն (+/-)	(2,842)	1,128
Մնացորդը 30.09.2014	517,101	2,174,426
Տոկոսային ծախս 2014թ-ի -9 ամսվա կտրվածքով	2,643	119,615

Բանկի դեկավարությանը վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված վճարներ	30.09.2014	30.09.2013
Բանկի խորհրդին	91,320	75,413
Աշխատավարձ	91,320	75,413
Պարզեատրում	-	-
Բանկի գործադիր մարմնին	129,141	104,030
Աշխատավարձ	128,941	103,830
Պարզեատրում	200	200
Բանկի ներքին առևիտին	56,170	49,801
Աշխատավարձ	55,970	49,401
Պարզեատրում	200	400
Ընդամենը	276,631	229,244

Ծանոթագրություն 32. «Ֆինանսական ռիսկերի վերաբերյալ նվազագույն բացահայտումներ»

1)Վարկային ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Վարկային ռիսկը վարկի, հաշվարկված տոկոսի կամ դրանց մի մասի պայմանագրով սահմանված ժամկետներից ուշացման կամ անվերադարձելիության հնարավոր վտանգն է՝ պայմանավորված վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացման, գրավվածքային ռիսկի պատճենագործության վերաբերյալ պատճենագործության առաջարկման և նման այլ պատճառներով, որի արդյունքում բանկը կարող է ֆինանսական կորուստներ կրել:

2)Վարկային ռիսկի չափման և գնահատման մեթոդները

Բանկում մշակվել է վարկային ռիսկի գնահատման և կառավարման մեթոդաբանություն, որը հնարավորություն է տալիս գնահատելու վարկի ռիսկայնությունը՝ հիմնվելով հանապատասխան մոդելի հաշվարկների արդյունքների վրա: Զուգացելով մաթեմատիկական և տնտեսագիտական հիմնավորումները՝ վարկային ռիսկի գնահատման մոդելն ապահովում է ռիսկի գնահատման համալիր մոտեցում, որի արդյունքում վերոհիշյալ մեթոդաբանությունը նպաստում է վարկի տրամադրման հիմնավորված որոշման կայացմանը որպես էկզոգեն փոփոխականներ կիրառելով նաև էքսպերտային գնահատականները: Փոխառուի վարկունակության նախնական ուսումնասիրության ժամանակ բանկը բացահայտում է պոտենցիալ փոխառուի համապատասխանությունը բանկի վարկային քաղաքականությամբ սահմանված ընդհանուր չափանիշներին, որի դրական արդյունքի դեպքում կատարվում է վարկունակության գործուների մանրամասն վերլուծություն:

3) մոդելների նկարագրությունը (առկայության դեպքում).

Ի հավելումն վերոհիշյալ մեթոդաբանությամ՝ վարկային ռիսկի գնահատման համար բանկում կիրառվում է նաև սթրես թեստերի մեթոդը, որը ենթադրում է դիտարկվող տարբեր շոկային սցենարների տեղի ունենալու դեպքում բանկի վճարների հաշվարկ:

Սթրես թեստերը կիրառելիս դիտարկվում են տվյալ ռիսկին վերաբերող մի շարք սցենարներ և յուրաքանչյուր սցենարի դեպքում համապատասխան մեթոդով հաշվարկվում է բանկի վճարը: Վարկային ռիսկի գնահատման նպատակով օգտագործվում են հետևյալ շոկային սցենարները.

1. դասակարգված վարկերի X%-ի չափով դուրսգրումը,
2. կասկածելի վարկերի Y%-ի դասակարգումը անհուսալի վարկերի,
3. ստանդարտ վարկերի Z%-ի դասակարգումը հսկվող վարկերի,
4. արտաքինով ստանդարտ վարկերի U%-ի դասակարգումը հսկվող վարկերի,
5. խոշոր վարկառուի մննկացման հետևանքով վարկի անհուսալի դառնալու սցենար,
6. ընդիհանուր վարկերի K%-ի դասակարգումը անհուսալի վարկերի,
7. հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների և հետհաշվեկշռային անավարտ ժամկետային գործառնությունների L%-ի չափով վերափոխումը հաշվեկշռային հոդվածների,
8. առաջին (բացառությամբ կասկածելի դասակարգված), երկրորդ, երրորդ և յոթերորդ սցենարների միաժամանակ հանդես գալու սցենար,

որտեղ X, Y, Z, U, K, L-ը սցենարների պարամետրերն են (1-ից 100 թվեր են):

Սթրես թեստերի կիրառման արդյունքում հաշվարկվում են նշված շոկային իրավիճակների ազդեցությունը բանկի ընդիհանուր կապիտալի նվազագույն չափի և համարժեքության Ն1 նորմատիվների վրա, ինչպես նաև նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերը, գնահատվում են նորմատիվների խախտման հնարավորությունը և չափերը, պահուստաֆոնդ փոխանցման ենթակա հավելյալ գումարի չափը:

Հաշվարկվում են հնարավոր տարբեր սցենարների դեպքում (յուրաքանչյուր սցենարի պարամետրի տարբեր արժեքների համար) պահուստաֆոնդ փոխանցման ենթակա հավելյալ գումարները, որոնք օգտագործվում են նախորդ ժամանակահատվածների տվյալների հիման վրա մշակված հավանական սցենարների վերլուծման նպատակով: Առավել հավանական սցենարների վերլուծության միջոցով գնահատվում է վարկային պորտֆելի ռիսկայնությունը և իրականացվում են ռիսկի նվազագույն նակարդակի ապահովմանն ուղղված միջոցառումներ: Բանկի ընդիհանուր կապիտալի նվազագույն չափի և համարժեքության նորմատիվների վրա դասակարգված, կասկածելի, ստանդարտ և ընդիհանուր վարկերի որոշակի տոկոսի դուրսգրման սցենարների ազդեցության վերլուծությունում ներառված է նաև նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերի որոշումը, որը հնարավորություն է տալիս գնահատել տվյալ օրվա դրությամբ նորմատիվների խախտման հավանականությունը (ռիսկը):

4) Վարկային ռիսկի թույլատրելի մակարդակի որոշումը՝ ռիսկի քանակական վերլուծություն և ռիսկի քանակական գնահատական,

Բանկը, իր վարկային պորտֆելը կառուցելիս, հաշվառում և վիճակագրություն է տանում վարկերի առանձին տեսակների կենտրոնացումների վերաբերյալ:

- ✓ ըստ տնտեսության ճյուղի,
- ✓ ըստ տարածաշրջանի,
- ✓ ըստ մեկ փոխառուի և նրա հետ փոխկապակցված անձանց,
- ✓ ըստ վարկերի ժամկետների,
- ✓ ըստ գրավների և այլն:

5) Վարկային ռիսկի կարգավորումը՝ Վարկային ռիսկի ազդեցության նվազման կամ չեզորացման ուղղությամբ աշխատանքները:

Բանկի որոշեքրած վարկային քաղաքականությունը նպատակ է հետապնդում առավելագույնի հասցենել ներգրավված միջոցների, որպես վարկ տեղաբաշխման արդյունավետությունը՝ ապահովելով համապատասխան իրացվելիություն և ռիսկի դիվերսիֆիկացիա անհրաժեշտ եկամտաբերության պայմաններում:

Բանկի վարկային ռիսկի կառավարումն իրականացվում է գործընթացը կարգավորող կանոնակարգերի և կարգերի միջոցով, որոնք սահմանում են վարկառուին ներկայացվող պահանջմերը, վերջինիս վարկունակությունը գնահատող համապատասխան չափանիշները, վարկի ապահովածության գնահատումը, գրավի իրացվելիության վերլուծությունը, խոշոր վարկերի տրամադրման սահմանափակումը, արտաքին միջավայրի փոփոխությունների կանխատեսումը, վարկային նոնհտորինգը, հսկողությունը, վերահսկումը և այլն:

ՏԵԶԿ* - Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպություն

30.09.2014

Հազ դրամ

Նորվածի անվանումը	ԴԴ	ԱՊԴ երկրներ	ՏԵԶԿ* երկրներ	Ոչ ՏԵԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Ակտիվներ					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	18,508,939				18,508,939
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	6,306,505	436,352	1,240,425	283,137	8,266,419
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	26,620				26,620
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ	21,422				21,422
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	45,818,046		7,003		45,825,049
Վաճառքի համար մատչելի արժեքորդեր	2,121,312		1,917		2,123,229
Ներդումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում	227,439				227,439
Հետգննան պայմանագրերով գրավադրված արժեքորդեր	5,362,527				5,362,527
Այլ ակտիվներ	24,078				24,078
Ընդամենը ակտիվներ					
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ	78,416,888	436,352	1,249,345	283,137	80,385,722
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	4,876,308				4,876,308
Պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	12,693,562	2,020,495	5,314,785	8,682	20,037,524
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	51,777,835	727,168	151,643	113,250	52,769,896
Ընդամենը պարտավորություններ					
Զուտ դիրք	64,471,397	2,747,663	5,466,428	121,932	72,807,420
	13,945,491	(2,311,311)	(4,217,083)	161,205	7,578,302

31.12.2013

Հազ դրամ

Նորվածի անվանումը	ԴԴ	ԱՊԴ երկրներ	ՏԵԶԿ* երկրներ	Ոչ ՏԵԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Ակտիվներ					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	14,738,840				14,738,840
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	2,478,491	1,740,446	2,263,547	546,143	7,028,627
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	23,883				23,883
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ			134		134
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	40,693,742				40,693,742
Վաճառքի համար մատչելի արժեքորդեր	2,519,331		1,715		2,521,046

Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում	245,192					245,192
Հետգննան պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	4,624,479					4,624,479
Այլ ակտիվներ	82,620					82,620
Ընդամենը ակտիվներ	65,438,775	1,740,446	2,265,396	546,143	69,990,760	
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ	2,720,539					2,720,539
Պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	10,952,798	2,073,371	4,624,976	1,187	17,652,332	
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	43,584,246	628,425	136,309	86,489	44,435,469	
Ընդամենը պարտավորություններ	54,537,044	2,701,796	4,761,285	87,676	62,087,801	
Զուտ դիրք	10,901,731	(961,350)	(2,495,889)	458,467	7,902,959	

ՀՀ տարածքում տեղաբաշխված վարկերը ըստ ՀՀ մարզերի
տեղաբաշխվածության.

ՀՀ մարզեր	30.09.2014	31.12.2013	Հազ. դրամ
Երևան	33,699,716	31,030,578	
Արարատ	474,991	427,492	
Արմավիր	1,190,998	1,116,874	
Կոտայք	2,288,694	1,657,113	
Շիրակ	1,241,276	915,369	
Լոռի	1,109,405	893,142	
Արագածոտն	3,594,521	2,792,968	
Սյունիք	989,359	767,623	
Տավուշ	287,349	348,912	
Գեղարքունիք	437,526	295,042	
Վայոց Ձոր	399,802	348,867	
Արցախ	111,412	99,762	
Ընդամենը	45,825,049	40,693,741	

Վարկային ռիսկ պարունակող ակտիվների վերլուծությունը ցատ տնտեսության սեզոնների և ռիսկայնության.

30.09.2014

Հազ դրամ

Ակտիվներ	Աշխատող		Զաշխատող ակտիվներ						Անհուսալի	
	Ստանդարտ/Ոչ ռիսկային		Նսկվող/ Ռիսկային		Ոչ ստանդարտ/Միջին ռիսկային		Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային		Անհուսալի	
	գումարը	քանակը	գումարը	քանակը	գումարը	քանակը	գումարը	քանակը	գումարը	քանակը
Վարկեր, այդ թվում	45,167,181	32,043	404,059	147	201,906	52	51,903	26	3,306,788	413
Ոչ ռեզիլիանտներին տրված վարկեր	7,003	2							401	1
Ուղարկենական տրված վարկեր, այդ թվում	45,160,178	32,041	404,059	147	201,906	52	51,903	26	3,306,387	412
Արդյունաբերություն	6,034,167	185	5,286	2			4,414	2	1,124,919	21
Գյուղատնտեսություն	1,610,527	6,237	1,837	13	454	2	119	2	6,396	35
Շինարարություն	1,419,314	18			47,928	3			53,194	6
Տրանսպորտ և կապ	320,617	25	8,338	2					20,299	2
Արևոտք	9,316,235	751			9,156	2	6,340	4	342,781	45
Հանրային սննդի և սպասարկման այլ ոլորտներ	4,480,740	91	70,597	2			22,813	3	45,009	2
Սպառողական վարկեր	16,855,376	24,117	241,841	119	103,976	39	18,217	15	97,737	128
Տնտեսության այլ ճյուղեր	2,022,005	106	55,542	2	1,218	1			1,602,711	168
Հիփոթեքային (բնակարանային վարկեր)	3,101,197	511	20,618	7	39,174	5			13,341	5
Դեբետորական պարտքեր	255,535	613	18	1			679	7		
Ինվեստիցիոն արժեքերեր	276,918	4		-						
Հետհաշվեկշռային հողմաներ, այդ թվում	4,876,309	75		-						
Երաշխիքներ	355,347	30		-						
ակրեդիտիվներ	2,547,422	2	-	-	-	-	-	-	-	-

31.12.2013

Հազ դրամ

Ակտիվներ	Աշխատող		Զաշխատող ակտիվներ						Անհուսալի	
	Ստանդարտ/Ոչ ռիսկային		Նսկվող/ Ռիսկային		Ոչ ստանդարտ/Միջին ռիսկային		Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային		Անհուսալի	
	գումարը	քանակը	գումարը	քանակը	գումարը	քանակը	գումարը	քանակը	գումարը	քանակը
Վարկեր, այդ թվում	40,298,266	32,043	109,297	84	237,969	20	48,210	26	3,264,606	386
Ոչ ռեզիլիանտներին տրված վարկեր									401	1
Ուղարկենական տրված վարկեր, այդ թվում	40,298,266	28,096	109,297	84	237,969	20	48,210	26	3,264,205	385
Արդյունաբերություն	7,445,743	170	348	1			11,211	2	1,122,297	21
Գյուղատնտեսություն	1,943,908	8,383	3,617	31			36	1	5,634	31
Շինարարություն	663,471	14			60,878	3			53,107	6
Տրանսպորտ և կապ	218,865	27	8,987	4					20,299	2
Արևոտք	8,505,563	751			26,256	3	4,868	3	340,753	42
Հանրային սննդի և սպասարկման այլ ոլորտներ	3,783,444	80			79,699	2	24,417	2	44,793	2
Սպառողական վարկեր	12,518,315	18,039	85,328	40	26,483	9	7,146	2	63,851	109
Տնտեսության այլ ճյուղեր	2,117,230	104			14,867	1	532	2	1,601,154	169
Հիփոթեքային (բնակարանային վարկեր)	3,101,727	528	11,017	8	29,786	2			12,317	3
Դեբետորական պարտքեր	284,830	15	42,756	2			3,427	4		
Ինվեստիցիոն արժեքերեր	381,355	5		-						
Հետհաշվեկշռային հողմաներ, այդ թվում՝	3,031,339	96		-						
Երաշխիքներ	474,077	49		-	-	-	-	-	-	-
ակրեդիտիվներ				-	-	-	-	-	-	-

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունը ըստ տարածաշրջանների և ռիսկայինության

30.09.2014

Հազ դրամ

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ	Չաշխատող ակտիվներ			
		Նսկող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/Միջի ն ռիսկային	Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային	Անհուսալի
Վարկեր, այդ թվում՝					
1. ՀՀ ռեզիդենտներին	45,160,177	404,060	201,906	51,903	3,306,387
2. ԱՊՀ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկների)					401
3. ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկների) Գերմանիա	7,003			-	
4. Ոչ ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին					
5. Ընդամենը	45,167,180	404,060	201,906	51,903	3,306,788

31.12.2012

Հազ դրամ

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ	Չաշխատող ակտիվներ			
		Նսկող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/Միջի ն ռիսկային	Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային	Անհուսալի
Վարկեր, այդ թվում՝					
1. ՀՀ ռեզիդենտներին	40,298,266	109,297	237,969	48,210	3,264,205
2. ԱՊՀ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկների)					401
ՈՒՍԱՍՏՈԱՆ					401
3. ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկների)					
4. Ոչ ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին				-	
ՎԻԱՍՏՈԱՆ					
5. Ընդամենը	40,298,266	109,297	237,969	48,210	3,264,606

Վարկային ռիսկի վերլուծություն

1-2) Վարկային պորտֆելի ապահովածության արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով բանկում վարկերը տրամադրվում են գրավի գնահատված արժեքի առավելագույնը 70%-80%-ի չափով և վարկի գծով հետագա մարումների դեպքում վարկ/գրավ հարաբերակցության գործակիցը նվազում է: Գրավադրվող գույքերի գնահատումը կատարվում է գնահատման թույլտվություն ունեցող մասնագիտացված անկախ գնահատող կազմակերպությունների կողմից ՀՀ դրամով, վարկերը տրամադրվում են նաև արտարժույթով: Փոխարժեքային տատանումների և ժամկետանց վարկերի պարագայում կուտակված տույժերի հաշվին վարկառուի պարտավորությունների աճի հետևանքով գրավի արժեքի անբավարության դեպքում բանկի ռիսկերը նվազանում է այն, որ համաձայն վարկային պայմանագրերի բանկը իրավունք ունի բավարարել իր վարկային պահանջը վարկառուի բանկային հաշվում առկա դրամական միջոցների հաշվին, որից հետո պահանջել վարկային պարտքի բռնագանձում դատական կարգով:

Յարկ է նշել, որ վարկային պորտֆելում չապահովված վարկերը (առանց պահուստների) 30.09.2014թ-ի դրությամբ չեն գերազանցում վարկային պորտֆելի 8.29%-ը: Չապահովված վարկերի գերակշիռ մասը կազմում են «ՀԱՅԵԿՈՆՍՐԱՎԱԿ» ԲԲԸ-ում հաշիվների ակտիվ շարժ ունեցող հաճախորդներին տրամադրված վարկերը, որոնք ունեն կայուն դրամական հոսքեր: Մեծ տեսակարար կշիռ են կազմում նաև պլաստիկ քարտերի համար սահմանված վարկային գժերը: Այս վարկերի գծով ռիսկը փոքր է, քանի որ փոքր է նեկ հաճախորդին տրամադրվող վարկային գժերի սահմանաշաբաթ, վարկառուները ապահովված են աշխատանքով, առանձին դեպքերում առկա են հեղինակավոր կազմակերպությունների երաշխավորություններ:

3) Վարկային ներդրումները 30.09.2014թ-ի դրությամբ առանց պահուստների կազմել են 46.797.735 հազ. դրամ: Չաշխատող դասակարգված վարկերի ծավալը 30.09.2014թ-ի դրությամբ կազմել է 820.558 հազ. դրամ: Վարկային պորտֆելում հսկվող, ոչ ստանդարտ և կասկածելի վարկերի տեսակարար կշիռները կազմել են համապատասխանաբար 0.96; 0.54 և 0.25 տոկոս:

4) Վարկային պորտֆելի պահուստավորումը համապատասխանում է ՀՀՍՍ-ների պահանջներին:

5) 2014թ.3-րդ եռամյակում կնքված ռեպո գործարքների ծավալը (բացառությամբ երկարաձգումների) կազմել է 36 744 744 հազ. դրամ՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում՝ 57 447 857 հազ. դրամ: Յակադարձ ռեպո գործարքների ծավալը 2014թ. 3-րդ եռամյակում կազմել է 17 625 072 հազ. դրամ, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում՝ 11 791 061 հազ. դրամ:

6) «ՀԱՅԵԿՈՆՍՐԱՎԱԿ» ԲԲԸ-ում վարկավորման գործընթացը իրականացվում է անհրաժեշտ մասնագիտական գիտելիքներով օժտված և աշխատանքային փորձ ունեցող անձնակազմի կողմից: Մասնագետների ընդունելիությունը կատարվում է մրցության կարգով հատուկ՝ մրցության հանձնաժողովի կողմից: Մրցույթների մասին հայտարարությունները տեղակայվում են զանգվածային լրատվության միջոցներում և բանկի ինտերնետ կայքում:

7) Վարկավորման գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու և առևտորային վարկերի գծով վարկային ռիսկերը նվազեցնելու նպատակով վարկային մասնագետների կողմից իրականացվում է վարկառուի ֆինանսական գործունեության մանրամասն վերլուծություն: Վերլուծության նպատակով վարկի տրամադրման ստորաբաժնումների մասնագետները այցելում են հաճախորդի գործունեության վայր, վերլուծության համար օգտվելով ինչպես առկա հաշվետու փաստաթղթերից, այնպես էլ կազմելով հաշվեկշռի, եկամուտ-ծախսերի, դրամական հոսքերի, կապիտալի շարժի սեփական տարրերակները:

Բանկի մասնագետի կողմից կազմած հաշվեկշիռը արտացոլում է իրավիճակը վերլուծության պահին՝ իրացվելի ակտիվներ /կանխիկ միջոցներ դրամարկում, բանկային հաշիվներ, խնայողություններ/, դեբիտորական պարտքեր /ստացվելիք գումարներ, ապրանքներ ճանապարհին, կատարված կանխագծարներ/, ապրանքանյութական պաշարներ /հումք, նյութեր, կիսաֆարրիկատներ, ապրանքներ/, իիմնական միջոցներ /հաճախորդի գործունեության հետ կապված սարքավորումներ, ավտոմեքենաներ, անշարժ գույք և այլ գույք/:

Եկամուտ - ծախսերի հաշվետվությունը կազմվում է հաշվի առնելով հաճախորդի միջին ցուցանիշները՝ իրացում /միջինացված տվյալներ/, ապրանքի կամ ծառայությունների արժեքը /հումքի, նյութերի ծախս, ապրանքների ինքնարժեքը/, վերադիր ծախսեր /աշխատավարձ, վարձավճար, տրամսպորտային ծախսեր, կոմունալ ծախսեր, հարկեր և այլն, այլ եկամուտներ, այլ ծախսեր, տրամդրվելիք վարկի և տոկոսների մարումներ:

Վերլուծության ժամանակ հաշվարկվում են հաճախորդի ֆինանսական վիճակը բնութագրող այնպիսի տնտեսական ցուցանիշներն ու գործակիցները, ինչպիսիք են կապիտալի համարժեքության գործակից, իրացվելիության գործակից, շրջանառելիության գործակից, վերադիր, համախառն մարժա, մաքուր մարժա, իրացման ծավալների թույլատրելի իջեցման սահման, լրացուցիչ հաշվարկվում է նաև վարկի սպասարկման գործակից:

Վարկի գումարը տրամադրվում է միայն վարկառուի ֆինանսական վիճակը նշված ցուցանիշների համար սահմանված բանկի պահանջներին բավարարելու դեպքում, որոնք ամրագրված են վարկավորման գործընթացը սահմանող ներքին իրավական ակտերով:

Վարկավորման գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով պարբերաբար իրականացվում է տրամադրված վարկերի մոնիթորինգ: Մոնիթորինգը իրականացվում է բանկի հատուկ ստորաբաժանման՝ վարկերի մոնիթորինգի բաժնի կողմից: Վարկերի ընթացիկ մոնիթորինգը անհրաժեշտության դեպքում իրականացվում է վարկային նախագետների կողմից:

Կիրառվում է մոնիթորինգի երկու տեսակ՝

1. Փաստացի այցելությունների միջոցով մոնիթորինգ:
2. Հեռախոսային մոնիթորինգ:

Մոնիթորինգի ընթացքում բաժնի մասնագետների կողմից պարզաբանվում են հետևյալ խնդիրները՝

1. Տեղեկատվություն վարկառուի շուկայում դիրքի փոփոխության վերաբերյալ (նոցակիցներ, գնային տատանումներ, իրացում և այլն):
2. Ըստ փուլերի տրամադրվող վարկերի, ինչպես նաև գործող վարկերի առկայության դեպքում, նախքան հերթական փուլի կամ նոր վարկի տրամադրումը, իրականացվում է նախկինում տրված վարկի մոնիթորինգ (վերլուծություն):
3. Փոփոխություններ կապված մատակարարների, սպառողների կազմի, հումքի գների հետ:
4. Վարկառուի ֆինանսական վիճակը բնութագրող այլ ցուցանիշներ:

Մոնիթորինգի ընթացքում վարկի ոչ նպատակային օգտագործման կամ վարկառուի կողմից բանկին ոչ ստույգ տեղեկատվություն ներկայացման դեպքերի բացահայտման ժամանակ փուլերով տրամադրվող վարկերի դեպքում կարող է դադարեցվել հետագա վարկավորումը կամ կարող է դադարեցվել վարկային պայմանագրի գործողությունը և իրականացվել վարկի, առևտրային նպատակով տրամադրված վարկային գծի և հաշվարկված տոկոսագումարների վաղաժամկետ մարում հիմք ընդունելով գրավի պայմանագրով վերապահված իրավունքները:

Գրավի գնահատումը իրականացվում է գնահատման թույլտվություն ունեցող մասնագիտացված անկախ գնահատող կազմակերպությունների կողմից: Գույքերի գնահատումը արտացոլում է շուկայում առկա իրավիճակը՝ հաշվի առնելով գույքերի գների կանխատեսումը:

Հաճախորդների հետ կնքվող վարկային և գրավի պայմանագրերում առկա է դրույթ գույքերի պարտադիր ապահովագրության վերաբերյալ:

Դուրս գրված վարկերի հավաքագրումը իրականացվում է վարկավորման և միջոցների ներգրավման վարչության խնդրահարույց վարկերի բաժնի և անվտանգության վարչության կողմից համատեղ:

8) «ՂԱՅԵԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ում վարկավորման գործընթացը ներառում է վարկային ռիսկերը հայտնաբերելու համար համապատասխան բոլոր ազդակները:

Վարկային ռիսկի կառավարումը Բանկում կատարվում է հետևյալ հիմնական ընթացակարգերով՝

1. Վարկավորվող օբյեկտի խելամիտ բացահայտման գործընթաց,
2. Վարկային փաստաթղթերի ստանդարտ փաթեթի հավաքագրում,
3. Վարկերի մոնիթորինգ,
4. Պրոբլեմային վարկերի մարման գործընթաց:

Վերոնշյալ գործընթացների արդյունքում բացահայտվում և գնահատվում է փոխառուի իրավունակությունը, վարկի նպատակը, փոխառուի վարկունակությունը և վարկի մարման աղբյուրները, փոխառուի հետ կապված անձանց գծով առկա ռիսկերի բացահայտում, փոխառուի վարկային պատմությունը, ձեռնարկատիրական գործունեություն ծավալելու փորձառությունը, դիրքը շուկայում, գրավի առարկայի համապատասխանությունը:

Վերոնշյալ գործընթացների արդյունավետության բարձրացմանը նպաստում է նաև այն, որ բանկի կողմից վարկավորվող հաճախորդների գործունեությունը շատ դեպքերում փոխապակցված է և բանկը հնարավորություն է ունենում ստուգելու հաճախորդի կողմից ներկայացվող տեղեկատվության ճշգրտությունը նրա հետ առնչվող /նպատակարար, գնորդ կամ մրցակից հանդիսացող/ հաճախորդի կողմից ներկայացված տեղեկատվության հետ համեմատելու միջոցով:

Ցուցանիշ	Գումար	Ցուցանիշ	Գումար	Հարաբերություն
31.12.13թ				
Զաշխատող վարկեր	538,418	Ընդհանուր վարկեր	40,693,742	1.3%
30.09.14թ				
Զաշխատող վարկեր	820,558	Ընդհանուր վարկեր	45,825,049	1.8%
31.12.13թ				
Զաշխատող վարկերի պահուստ	142,942	Ընդհանուր կապիտալ	11,063,549	1.3%
30.09.14թ				
Զաշխատող վարկերի պահուստ	162,689	Ընդհանուր կապիտալ	11,276,357	1.4%
31.12.13թ				
Վարկերի գծով պահուստաֆոնդ	817,447	Ընդհանուր վարկեր	40,693,742	2.0%
30.09.14թ				
Վարկերի գծով պահուստաֆոնդ	972,686	Ընդհանուր վարկեր	45,825,049	2.1%
31.12.13թ				
Հնարավոր կորուստների պահուստ	817,447	Զաշխատող վարկեր	538,418	151.8%
30.09.14թ				
Հնարավոր կորուստների պահուստ	972,686	Զաշխատող վարկեր	820,558	118.5%
31.12.13թ				

Դուրս գրումներ - Փոխհատուցումներ	-11,112	Սիզին ընդհանուր վարկեր	37,869,279	0%
30.09.14թ				
Դուրս գրումներ - Փոխհատուցումներ	-39,033	Սիզին ընդհանուր վարկեր	42,901,655	-0.1%
31.12.13թ				
Փոխհատուցումներ	88,667	Վարկերից կորուստ	-11,112	-797.9%
30.09.14թ				
Փոխհատուցումներ	41,672	Վարկերից կորուստ	-	-39,033
31.12.13թ				-106.8%
Ըստ պահուածության գործակից = + պահուածության ծախսեր)	5,198,255	Վարկերից գուտ կորուստ	-11,112	-46780.6%
30.09.14թ				
Ըստ պահուածության գործակից = + պահուածության ծախսեր)	698,021	Վարկերից գուտ կորուստ	-39,033	-1788.3%
31.12.13թ				
Վարկային ռիսկով ճշգրտված գուտ տոկոսային մարժա = (տոկոսային եկամուտ-տոկոսային ծախսեր-վարկերի գծով կորուստ)	3,506,993	Վարկային ներդրումներ	40,693,742	8.6%
30.09.14թ				
Վարկային ռիսկով ճշգրտված գուտ տոկոսային մարժա = (տոկոսային եկամուտ-տոկոսային ծախսեր-վարկերի գծով կորուստ)	2,806,219	Վարկային ներդրումներ	45,825,049	6.1%
31.12.13թ				
Խոշոր փոխառություններ	11,651,647	Կապիտալ	9,454,774	123.2%
30.09.14թ				
Խոշոր փոխառություններ	13,046,528	Կապիտալ	11,276,357	115.7%

Շուկայական ռիսկ

1) Շուկայական ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Շուկայական ռիսկը արտարժութային, տոկոսադրույթի և գնային ռիսկն է, որը հետևանք է համապատասխանաբար՝ փոխարժեքի, տոկոսադրույթների և կապիտալի գործիքների գների տատանման:

2) Շուկայական ռիսկի չափման և գնահատման մեթոդները

Արտարժութային ռիսկ

Արտարժութային ռիսկի և դիրքերի կառավարման

Արտարժութային ռիսկի գնահատման VAR մոդելի հաշվարկներն իրականացվում են օրական կտրվածքով, որոնց համար իիմք են հանդիսանում արտարժույթների փոխարժեքների նախորդ ժամանակահատվածի տվյալների ժարքերը և արտարժութային դիրքերի վերաբերյալ տվյալները: Որպես առանձին արտարժութային դիրքի գծով ռիսկի բնութագրիչ դիտվում է առաջիկա մեկ (տաս) օրվա համար փոխարժեքների տատանման հետևանքով վերագնահատման վնասի հնարավոր առավելագույն մեծությունը տրված հուսալիության մակարդակի պայմաններում: Մոդելի հաշվարկներն իրականացվել են 99% հուսալիության մակարդակի պայմաններում: Մոդելի շրջանակներում հաշվարկվում է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների կոռելյացիոն մատրիցը, որի հիման վրա իրականացվում է արտարժութային դիրքերից առաջացող հնարավոր առավելագույն ընդհանուր վնասի (արտարժութային ակտիվների և պարտավորությունների փաթեթի ռիսկի) գնահատում:

Հաշվետու եռամսյակի արդյունքներով միջին օրական հնարավոր առավելագույն վնասն (արտարժութային ռիսկը) ըստ առանձին արտարժութային դիրքերի և արտարժութային ակտիվների և պարտավորությունների փաթեթի, 99% հուսալիության պայմաններում կազմել է.

Հազ դրամ

Հաշվետու ժամանակաշրջան	USD	GBP	EUR	CHF	CNY	AED	RUB	GEL	XAU	XAG	Համախառն
2013թ. III եռ.	1,212.98	88.65	301.20	156.52	84.45	223.53	1,436.61	53.94	350.66	21.30	2,086.35
2014թ. III եռ.	474.79	59.82	176.60	222.57	98.19	262.99	586.57	122.16	8.50	0.00	1,132.43
աճ/նվազում	-738.20	-28.83	-124.61	66.05	13.74	39.46	-850.04	68.23	-342.16	-21.30	-953.92

Ներկայացվում է բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների.

30.09.2014

Հազ դրամ

	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական նիշոցներ և մնացորդներ ՀՀ Կենտրոնական բանկում	7,010,688	10,605,815	892,436	18,508,939
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	443	26,177	-	26,620
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմակ. նկատմամբ	2,467,967	5,365,111	433,341	8,266,419
Արևորային նպատակով պահպող ֆինանսական գործիքներ	21,422		-	21,422
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	27,421,201	18,403,848	-	45,825,049
Վաճառքի համար մատչելի ֆին. ակտիվներ	2,123,229		-	2,123,229
Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում	227,439		-	227,439
Հետզննան պայմանագրով գրավադրված արժեթղթեր	5,362,527		-	5,362,527
Այլ ակտիվներ	16,998	7,079	1	24,078
Ընդամենը ակտիվներ	44,651,914	34,408,030	1,325,778	80,385,722
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	12,776,536	7,253,181	7,807	20,037,524
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	24,314,889	28,045,980	409,027	52,769,896
Արևորային նպատակով պահպող ֆինանսական պարտավորություն	-	-	-	-
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն	7,028			7,028
Վճարվելիք գումարներ	52,927			52,927
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	146,741			146,741
Այլ պարտավորություններ	512,719	59,939	19,404	592,062
Ընդամենը պարտավորություններ	37,810,840	35,359,100	436,238	73,606,178
Զուտ դիրք	6,841,074	(951,070)	889,540	6,779,544

31.12.2013

Հազ դրամ

	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ Կենտրոնական բանկում	8,452,850	5,163,739	1,122,251	14,738,840
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	443	23,440	-	23,883
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմակ. նկատմամբ	2,017,736	3,334,445	1,676,447	7,028,628
Առևտուային նպատակով պահպող ֆինանսական գործիքներ	134	-	-	134
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	25,020,568	15,673,174	-	40,693,742
Վաճառքի համար մատչելի ֆին. ակտիվներ	2,521,046	-	-	2,521,046
Ներդրումներ վերահսկող անձանց կանոնադրական կապիտալում	245,192	-	-	245,192
Հետզննան պայմանագրով գրավադրված արժեքներ	4,624,479	-	-	4,624,479
Այլ ակտիվներ	19,483	63,137	-	82,620
Ընդամենը ակտիվներ	42,901,931	24,257,935	2,798,698	69,958,564
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	10,705,126	6,946,426	780	17,652,332
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	24,352,832	19,744,080	338,557	44,435,469
Առևտուային նպատակով պահպող պարտավորություն	6,740	-	-	6,740
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն	147,359	-	-	147,359
Վճարվելիք գումարներ	52,308	-	-	52,308
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	206,398	-	-	206,398
Այլ պարտավորություններ	474,405	121,554	1,467	597,426
Ընդամենը պարտավորություններ	35,945,168	26,812,060	340,804	63,098,032
Զուտ դիրք	6,956,763	(2,554,125)	2,457,894	6,860,532

* «I խմբի արտարժույթի» կազմը հետևյալն է. ԱՄՆ դոլար, Անգլիական ֆունտ ստեղնինգ, Եվրո, Շվեյցարական ֆրանկ, Ուկրու ստանդարտացված ձուլակտոր և Մետաղական հաշիվ

** «II խմբի արտարժույթի» կազմը հետևյալն է. ՌԴ ռուբլի, Վրացական լարի, Չինական յուան, ՄԱԷ դիրխամ:

Տոկոսադրության ռիսկ

Տոկոսադրության փոփոխման ռիսկի գնահատում:

Դիսբալանսի վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ բանկի 2014թ. III եռամյակի միջին կուտակային դիսբալանսը (տոկոսադրույթի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային ճեղքածքը) դրական է՝ 1,025,289.0 հազ. դրամ՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի 1,783,469.0 հազ. դրամի դիմաց՝ բացարձակ արժեքով նվազելով 758,180.0 հազ. դրամով կամ 42.5%-ով, այսինքն՝ բանկը միջին հաշվով 2014թ. III եռամյակում զգայուն է եղել ըստ ակտիվների: Միջին կուտակային դիսբալանսը 2014թ. III եռամյակում, նախորդ եռամյակի համեմատ, բացարձակ արժեքով նվազել է 1,012,132.0 հազ. դրամով կամ 49.7%-ով:

Տոկոսադրույթի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների հարաբերակցության միջին գործակիցը 2014թ. III եռամյակում, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ, նվազել է 1.9 տոկոսային կետով՝ կազմելով 101.8%՝ 2013թ. III եռամյակի 103.7% միջին արժեքի դիմաց, այսինքն 2014թ. III եռամյակում միջին հաշվով տոկոսադրույթի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ակտիվները կազմել են տոկոսադրույթի փոփոխության նկատմամբ զգայուն պարտավորությունների 101.8%-ը:

Ա Ակտիվների դյուրացիան 2014թ. III եռամյակի վերջի դրությամբ կազմել է 1.207 տարի (2013թ.-ի III եռամյակի վերջի 0.781 տարվա դիմաց՝ աճելով 0.426 տարով կամ 54.6%-ով: Նախորդ եռամյակի վերջի համեմատ (0.776 տարի) նշված ցուցանիշն աճել է 0.431 տարով կամ 55.6%-ով:

Ա Պարտավորությունների դյուրացիան 2014թ. III եռամյակի վերջի դրությամբ կազմել է 0.420 տարի (2013թ.-ի III եռամյակի վերջի 0.451 տարվա դիմաց՝ նվազելով 0.031 տարով կամ 6.9%-ով: Նախորդ եռամյակի վերջի համեմատ (0.428) նշված ցուցանիշը նվազել է 0.008 տարով կամ 1.9%-ով:

Ա Դյուրացիայի ճեղքածքը 2014թ. III եռամյակի վերջի դրությամբ կազմել է 0.824 (2013թ.-ի III եռամյակի վերջի 0.381-ի դիմաց՝ աճելով 0.443-ով կամ մոտ 2.2 անգամ: Նախորդ եռամյակի վերջի համեմատ (0.393) նշված ցուցանիշն աճել է 0.431-ով կամ մոտ 2.1 անգամ:

Փոփոխվող տոկոսադրույթով ակտիվներ և
պարտավորություններ
30.09.2014

Հազ դրամ

Հոդվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի	
Տեղաբաշխված միջոցներ	Դրամով	Արտարժույթ ով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթ ով	Դրամով	Արտարժույթ ով	Դրամով	Արտարժույթ ով
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվություններ												
Ընդամենը	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ներգրավված միջոցներ												
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների նկատմամբ, այդ թվում												
- Վարկեր				2,876,323		1,429,546		46,056				
Ընդամենը	-	-	-	2,876,323	-	1,429,546	-	46,056	-	-	-	-
Զուտ դիրք	-	-	-	(2,876,323)	-	(1,429,546)	-	-46,056	-	-	-	-

31.12.2013

Հոդվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի	
Տեղաբաշխված միջոցներ	Դրամով	Արտարժույթ ով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթ ով	Դրամով	Արտարժույթ ով	Դրամով	Արտարժույթ ով
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում								35,185		13,492		
Ընդամենը	-	-	-	-	-	-	-	35,185	-	13,492	-	-
Ներգրավված միջոցներ												
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների նկատմամբ, այդ թվում												
- Վարկեր		208,905		1,519,906		2,347,980		378,602				
Ընդամենը	-	208,905	-	1,519,906	-	2,347,980	-	378,602	-	-	-	-
Զուտ դիրք	-	(208,905)	-	(1,519,906)	-	(2,347,980)	-	-343,417	-	13,492	-	-

Ներկայացվում է հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ տոկոսաբեր/տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար գործող միջին տոկոսադրույթները.

Հոդվածի անվանումը	Նաշվետու ժամանակաշրջանի տոկոսադրույթներ		Նախորդ ժամանակաշրջանի տոկոսադրույթներ 31.12.2014թ.	
	Դրամ	Արտարժույթ	Դրամ	Արտարժույթ
Ակտիվներ				
Մնացողներ ՀՀ ԿԲ-ում	-	-	-	-
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում	7.90	3.46	9.22	0.09
- միջքանակային վարկեր		3.46		
- միջքանակային ռեադ	7.64		9.19	
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվություններ	19.50	12.91	19.74	15.92
Առևտրային նպատակով պահվող և վաճառքի համար նաև առևտրային առժեքութեղ	14.39		15.18	-
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.	8.93	5.74	8.98	6.76
նկատմամբ	4.38	4.86	4.27	5.65
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ				

3) մոդելների նկարագրությունը

Արտարժության ռիսկը

Արտարժության ռիսկը արտարժությի փոխարժեքի տատանման հետևանքով վերագնահատումից հնարավոր առավելագույն վնասն է, որը գնահատվում է ինչպես ըստ առանձին արտարժությունների, այնպես էլ բանկի արտարժույթով ակտիվների և պարտավորությունների ողջ փաթեթի (այսուհետև՝ փաթեթի համար:

Արտարժության ռիսկի չափման և գնահատման համար կիրավում է միջազգային պրակտիկայում ընդունված VAR (Value at Risk) մեթոդ (մոդելը), որի միջոցով հաշվարկվում է ինչպես առանձին արտարժույթի տեսակների (արտարժության դիրքերի), այնպես էլ ամբողջ փաթեթի համար հնարավոր առավելագույն վնասի չափը (տրված հուսալիությամբ): Համաձայն VAR մեթոդի հնարավոր առավելագույն վնասի չափը հաշվարկվում է արտարժության բաց դիրքերի և փոխարժեքների տատանումը բնուրագորդ ժամանակային շարքերի հիմնա վրա: Բանկի արտարժույթով ակտիվների և պարտավորությունների համար հաշվարկված մեկորյա VAR-երի հիմնա վրա գնահատվում են 10-օրյա VAR-երի արժեքները՝ առանձին արտարժությունների և ընդհանուր փաթեթի համար:

Հնարավոր առավելագույն վնասի հաշվարկը հնարավորություն է տալիս բանկին գնահատել իր արտարժության գործունեության արդյունավետությունը՝ հաշվի առնելով կորուստ կրելու ռիսկին ենթակածության աստիճանը, կառավարել արտարժության դիրքերը՝ ելեկով հնարավոր առավելագույն կորուստների չափից, անհրաժեշտության դեպքում սահմանափակելով արտարժության դիրքերի ծավալները:

Բանկի արտարժության բաղադրականությունը միտված է արտարժության դիրքերի արդյունավետ կառավարման ապահովմանը՝ գուգակցելով այն արդարացված ռիսկի մակարդակի հետ, իսկ նորմատիվների հաշվարկման ժամանակ հաշվարկվում է արտարժության ռիսկի հաշվարկման ստանդարտ մեթոդաբանության համաձայն :

Տնկոսադրույթի ռիսկ

Տնկոսադրույթի ռիսկը շուկայական տոկոսադրույթների փոփոխման բացասական ազդեցության հնարավորությունն է բանկի գուտ տոկոսային եկամտի կամ կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա:

Տնկոսադրույթի ռիսկի գնահատումն իրականացվում է «Տնկոսադրույթի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների ճեղքածքի մոդելի» («GAP մոդել») և «Դյուրացիայի մոդելի» կիրառմամբ, որոնք հնարավորություն են տալիս գնահատել տոկոսադրույթի փոփոխության ազդեցությունը բանկի գուտ տոկոսային եկամտի և կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա:

GAP ցուցանիշը (ճեղքածքը) հաշվարկվում է որպես տոկոսադրույթի փոփոխման նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների տարբերությունը: Հաշվարկման իրականացվում են յուրաքանչյուր ամիս՝ առաջիկա 3 ամիսների ընթացքում գուտ տոկոսային եկամտի վրա տոկոսադրույթի փոփոխության ազդեցության գնահատման համար:

Սույն մոդելի շրջանակներում կատարվում են հետևյալ

1. դիտարկվող ժամանակահատվածում ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքը և ծավալները մնում են անփոփոխ, այսինքն՝ մարված ակտիվները և պարտավորությունները կրկին տեղաբաշխվում և ներգրավվում են, բայց արդեն նոր գործող տոկոսադրույթներով,

2. տոկոսադրույթների վերանայումը կատարվում է յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի միջնակետում,

3. տարբեր մարման ժամկետայնությամբ բոլոր ակտիվների և պարտավորությունների տոկոսադրույթները փոփոխվում են միևնույն չափով, այսինքն՝ տեղի է ունենում ակտիվների և պարտավորությունների եկամտաբերության կորերի գուգահեր տեղաշարժ:

Բանկի զգայունությունը տոկոսադրույթի նկատմամբ գնահատվում է «Ճեղքածքի հարաբերակցություն» ցուցանիշի միջոցով (GAP/ASSETS), որը հաշվարկվում է ակտիվների և պարտավորությունների կումույսի ճեղքածքը հարաբերով ակտիվներին:

Դյուրացիայի մոդելի դեպքում գնահատվում է տոկոսադրույթի փոփոխության ազդեցությունը կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրույթամբ:

Այս մոդելի շրջանակներում նախ հաշվարկվում են բանկի ակտիվների և պարտավորությունների պորտֆելների դյուրացիաները (միջին կշռված ժամկետայնությունները), այնուհետև, վերջիններիս հիմնա վրա՝ կապիտալի տնտեսական արժեքի փոփոխությունը, որն իրենից ներկայացնում է ակտիվների և պարտավորությունների դյուրացիաների միջնակարգը (ապագա հոսքերի) ներկա արժեքների փոփոխությունների (պայմանավորված տոկոսադրույթի տատանմամբ) տարբերությունը: Կապիտալի տնտեսական արժեքի փոփոխության գնահատման համար հաշվարկվում է դյուրացիայի ճեղքածքը

, որն արտացոլում է բանկի ակտիվների և պարտավորությունների դյուրացիաների անհամապատասխանության աստիճանը, այսինքն՝ ակտիվների և պարտավորությունների ապագա հոսքերի միջին կշռված ժամկետայնությունների անհամապատասխանությունը: Դյուրացիայի ճեղքածքի մեջ արժեքը վկայում է տոկոսադրույթների ռիսկի մակարդակի բարձր լինելու մասին: Դյուրացիայի ճեղքածքը ցածր մակարդակի պահպանումը, այսինքն՝ ակտիվների և պարտավորությունների դյուրացիաների միջնակարգը նույն արժեքների ապահովումը, հաճախ նույն է տոկոսադրույթի ռիսկի հեջավորման (կապիտալի տնտեսական արժեքի տոկոսադրույթների փոփոխության նկատմամբ կայունության):

Մշտական ասիրվում են փոփոխություն տոկոսադրույթների տատանումները և դիմամիկան, գնահատվում է դրանց հավանական փոփոխությունների ազդեցությունը բանկի փոփոխություն տոկոսադրույթով ակտիվների և պարտավորությունների վրա:

Տնկոսադրույթի ռիսկի նկատման նպատակով ապահովվում է տոկոսադրույթի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային ճեղքածքը (կուտակային դիրքավաճանի) և դյուրացիայի ճեղքածքը պահպանումը ռիսկի սահմաններում: Հաշվի առնելով տոկոսադրույթների փոփոխման ընդհանուր միտվածությունը և կիրառելով մշակված մոդելները՝ միջոցառումներ են ծերնարկվում ներգրավվող և տեղաբաշխվող միջոցների ծավալային և ժամկետային արդյունավետ հարաբերակցությունների ապահովման ուղղությամբ:

Գնային ռիսկ

ԳՐԱՅԻՆ ԹԻՍԿՈ որևէ բորսայում (ներում) ցուցակված, բանկի հաշվեկշռում շուկայական ընթացիկ գներով արտացոլվող կապիտալի գործիքների շուկայական գների անբարենապատ փոփոխությունների հետևանքով Բանկի կողմից ֆինանսական կորուստներ կրելու վտանգն է՝ պայմանավորված ինչպես տվյալ կապիտալի գործիքի և դրա թողարկողի, այնպես էլ շուկայում շրջանավոր կապիտալի գործիքների շուկայական գների ընդհանուր տատանումների հետ կապված գործուներով (տվյալ կապիտալի գործիքի գծով երկար կամ կարծ դիրքի առկայության պայմաններում):

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում:

V ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դինամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության վերլուծություն, առևա միտունների բացահայտում,

V հնարավոր կորուստների գնահատում,

V հեջավորման գործիքների կիրառում,

V ֆինանսական գործիքների գծով լիմիտների (ըստ կապիտալի գործիքներով գործառնության տեսակի, ըստ դիլերի, ըստ թողարկողի, stop-loss) սահմանում,

V կապիտալի գործիքների փաթեթի բազմազանեցում (դիվերսիֆիկացիա)` ըստ թողարկողի, տնտեսության ճյուղերի, ժամկետայնության և այլն:

Իրացվելիության ռիսկ

1) Իրացվելիության ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Իրացվելիությունը բանկի ստանձնած պարտավորությունների ամբողջությամբ և սահմանված ժամկետներում կատարման հնարավորությունն է:

Իրացվելիության ռիսկը հավանականությունն է, որ բանկն ի վիճակի չի լինի ճիշտ ժամանակին բավարարել իր պարտատերերի պահանջներն առանց լրացուցիչ կորուստներ կրելու, ինչը բացասաբար կազող բանկի շահույթի և/կամ կապիտալի վրա:

2) Իրացվելիության ռիսկի չափման և գնահատման մոդելների նկարագրությունը

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման համար կիրառվում են՝ սրբես թեստերի մեթոդ, որը ենթադրում է դիտարկվող տարբեր շուկային սցենարների տեսի ունենալու դեպքում բանկի իրացվելիության նորմատիվների խախտման հնարավորության բացահայտում և դրանց չափերի հաշվարկ և ժամկետայնության ծեղզվածքների մեթոդ, որը ենթադրում է իրացվելիության ցուցանիշների հաշվարկ, որոնց միջոցով իրականացվում է նաև իրացվելիության կառավարման դրակի գնահատում:

Սրբես թեստերը կիրառելիս դիտարկվում են տվյալ ռիսկին վերաբերող մի շարք սցենարներ: Յուրաքանչյուր սցենարի դեպքում համապատասխան մեթոդով հաշվարկվում են բանկի նորմատիվների խախտման չափերը:

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման նպատակով օգտագործվում են հետևյալ շուկային սցենարները.

1. Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջում,
2. իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջում,
3. բոլոր ցափանց պարտավորությունների 25%-ի ետ պահանջում,
4. ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ և բոլոր ցափանց պարտավորությունների 25%-ի միաժամանակ ետ պահանջում,

5. ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների X%-ի ժամկետից շուտ և բոլոր ցափանց պարտավորությունների Y%-ի ետ պահանջում (ընդ որում դիտարկվում են սցենարի երեք մակարդակ՝ մեջմ, միջին և խիստ, որոնք իրենցից ներկայացնում են ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների (ժամկետից շուտ) և բոլոր ցափանց պարտավորությունների համապատասխանաբար 10, 15 և 20 տոկոսի միաժամանակ ետ պահանջման իրավակները):

Բացահայտվում է նշված իրավիճակների հանդես գալու պայմաններում իրացվելիության Ն21 և Ն22 նորմատիվների խախտման հնարավորությունը և հաշվարկվում են դրանց խախտման չափերը: Նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերի հաշվարկումը հնարավորություն է տալիս ստանալ բանկի իրացվելիության ռիսկի խստակ գնահատականներ՝ վերլուծելով ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջման և ցափանց պարտավորությունների ետ պահանջման ազդեցությունը նորմատիվների վրա և գնահատելով վերջիններիս խախտման հավանականությունը:

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման ժամկետայնության ճեղքվածքների մեթոդաբանությունը հնարավորություն է տալիս գնահատել և վերլուծել բանկի իրացվելիության ռիսկը, ինչպես նաև բանկի կողմից վարվող քաղաքանությունը իրացվելիության բավարար մակարդակը պահպանելու համար: Այդ նպատակով բացահայտվում են բանկի ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքները, հաշվարկվում են իրացվելիության ցուցանիշները և գնահատվում է բանկի իրացվելիության կառավարման որակը: Իրացվելիության գնահատման սույն մեթոդաբանությունը կատարվում է ակնրարրային, մինչև 90 օր կուտակային և ընդհանուր (մինչև մեկ տարի կուտակային) իրացվելիությունների տարածառում, ինչպես նաև դիտարկվում են իրացվելիության ցուցանիշների ժամանակային շարքերը բանկի իրացվելիության կառավարման որակի գնահատման համար:

3) հրացելիության դիմումը պատրաստված բորոշում՝ դիմումի բանակական վերուժություն և դիմումի բանակական գնահատական

Հրացելիության դիմումի գնահատում:

2014թ-ի III եռամյակի ընթացքում ակնթարքային և ընդհանուր (մինչև 1 տարի կուտակային) իրացվելիության ցուցանիշները նվազել են համապատասխանաբար 17.73 և 31.45 տոկոսային կետով, իսկ մինչև 90 օր կուտակային իրացվելիության ցուցանիշն աճել է 8.1 տոկոսային կետով:

Դաշտուու Ժամանակաշրջան		30.09.2014							Դաշտուու Ժամանակաշրջան	
Դրվագի ամփանումը	Դաշտուու Ժամանակաշրջան	Ժաշկատող	Մարմանը	Մարմանը մնացել է	Անժամկետ	Անժամկետ	Անժամկետ	Անժամկետ	Անժամկետ	Անժամկետ
Ակտիվների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ										
Կանխիկ և կանխիկին հավասարեցված դրամական միջոցներ,										
մատուցումներ 3 կր-ում	-	-	18,238,939	-	-	-	-	-	270,000	18,508,939
Թանալում նետառների ստանդարտավայր ծովակտորներ			26,620							26,620
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	0	0	1,594,096	6,358,591	-	7	-	-	313,725	8,266,419
Սուտրային նպատակը պահպող ֆինանսական ակտիվներ			21,422							21,422
Հաճախորդներին տրված վարեկ և փոխատվություններ	544,402	37,164	9,302,946	3,798,810	5,009,227	22,108,305	5,024,195	-	45,825,049	
Արժեթղթեր, այլ թվում			57,987	112,033	-	2,397,387	4,868,870	276,918	7,713,195	
- առևտույին նպատակով պահպող										-
- վաճառքի համար մատչելի			-	57,988	112,033	-	497,183	1,406,546	276,918	2,350,668
- մինչև մարտնմ ժամկետու պահպող										-
- ռեպո համաձայնագործ վաճառված			-	-			1,900,203	3,462,324	-	5,362,527
Այլ պահանջներ			23,932	146						24,078
Պայմանագրային պահանջներ**										-
Ընդամենը	466,217	28,053	19,881,084	15,743,682	3,910,991	5,009,234	24,505,692	9,893,065	860,643	80,298,661
Այլ թվում										
I Խնդիր արտադրույթով	131,860	7,416	11,990,903	8,259,915	1,341,316	1,875,374	8,057,530	2,644,845	98,871	34,408,030
II Խնդիր արտադրույթով	-	-	1,127,284	198,494	-	-	-	-	-	1,325,778
Այլ թվում										
Փոփոխութ տոկոսադրույթներով										-
Ֆիրման տոկոսադրույթներով	466,217	28,053	5,082	14,951,705	3,902,264	4,990,597	24,387,193	9,889,585	276,918	58,897,614
Անոնկու	-	-	19,876,002	791,735	8,725	18,637	118,499	3,480	583,725	21,400,803
Պահուակությունների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ										
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	-	-	598,654	7,123,351	2,061,224	4,854,974	5,125,101	273,720	500	20,037,524
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ, այլ թվում	-	-	24,301,711	6,311,131	7,557,831	13,166,751	1,303,875	127,392	1,205	52,769,896
- զարմանց ավանդներ	-	-	23,635,285	34,402	-	22,223	21,055	-	1,205	23,714,170
- ժամկետային ավանդներ	-	-	4,991	6,276,729	7,557,831	10,597,106	1,282,801	127,392	-	25,846,850
- այլ	-	-	661,435	-	2,547,422	19	-	-	-	3,208,876
Սուտրային նպատակով պահպող պարտավորություն										-
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն						7,028				7,028
Վճարվելի գումարներ			52,927							52,927
Չետաձգման հարկային պարտավորություն					146,741					146,741
Այլ պարտավորություններ	-	-	517,009	48,251	25,319	1,466	19			592,064
Չետիաշվելշահան պայմանական պարտավորություններ	-	-	-	116,839	143,794	2,758,984	1,827,326	21,214	8,152	4,876,309
Պայմանագրային պարտավորություններ										-
Ընդամենը	-	-	25,614,725	13,434,482	9,765,796	20,569,147	6,428,976	401,112	1,705	76,215,943
Այլ թվում										
I Խնդիր արտադրույթով	-	-	8,333,896	4,366,324	7,750,781	13,010,919	1,806,746	90,434		35,359,100
II Խնդիր արտադրույթով	0	0	199,966	171,764	21,895	37,134	5,479	-	-	436,238
«Խոշոր» պարտավորություններ				3,516,392	17,899	319,507	2,079,671			5,933,469
Այլ թվում										-
Փոփոխութ տոկոսադրույթներով				2,876,323	1,429,546	46,056				4,351,925
Ֆիրման տոկոսադրույթներով	0	0	11,729,910	13,300,635	9,156,228	14,688,934	4,374,395			53,250,102
Անոնկու	-	-	13,988,352	1,928,148	126,993	2,548,894	21,074		500	18,613,961
Զուտ իրացվելիության ժեղքվաօք	466,217	28,053	(5,733,641)	2,309,200	(5,854,805)	(15,559,913)	18,076,716	9,491,953	858,938	4,082,718
Այլ թվում										
I Խնդիր արտադրույթով	131,860	7,416	3,657,007	3,893,591	(6,409,465)	(11,135,545)	6,250,784	2,554,411	98,871	(951,070)
II Խնդիր արտադրույթով	-	-	927,318	26,730	(21,895)	(37,134)	(5,479)	-	-	889,540
Փոփոխութ տոկոսադրույթների համար	-	-	-	(2,876,323)	(1,429,546)	(46,056)	-	-	-	(4,351,925)
Ֆիրման տոկոսադրույթների համար	466,217	28,053	(11,724,828)	1,651,070	(5,253,964)	(9,698,337)	20,012,798	9,889,585	276,918	5,647,512
Կուտայական իրացվելիության ժեղքվաօք	466,217	494,270	(5,239,371)	(2,930,171)	(8,784,976)	(24,344,889)	(6,268,173)	3,223,780	4,082,718	

Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջան

31.12.2013

Դագ դրամ

Հողվածի անլամանություն	Զարչականություն		Մարմանը մնացել է						Անժամկետ	Ընդամենը
	Ժամկետային	Ժամկետանց	Ցպահանք	Ծինչը և 3 ամիս	3-ից Ծինչը 6	6 ամսից Ծինչը	1-ից Ծինչը 5	5 տարուց ավելի		
Ակտիվների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ										
Կանխիկ և կանխիկի հավասարեցված դրամական միջոցներ, մնացողներ ՀՀ ԿԲ-ում			13,468,840							1,270,000 14,738,840
Թանալում ներառ ներառ ստանդարտացված ծովակտորներ			23,883							23,883
Պահանջման բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ			3,142,198	3,573,385		7				313,038 7,028,628
Սեփական նպատակով պահպան ֆինանսական ակտիվներ				134						134
Հաճախորմելի տրված վաղեր և կիրատվություններ	339,383	40,635	9,438,992	4,568,255	4,272,300	19,107,801	2,926,376	-	40,693,742	
Արժեթղթեր, այդ թվում			4,633,414	3,231	46,576	470,303	1,892,725	376,664	7,422,913	
- սեփական նպատակով պահպան										-
- վաճառքի համար մատչելի			8,935	3,231	46,576	470,303	1,892,725	376,664	2,798,434	
- միջմաս մարման ժամկետով պահպան										-
- ուղարկած համաձայնագրով վաճառքած			4,624,479						4,624,479	
Այլ պահանջմանը			82,620							82,620
Պայմանագրային պահանջմանը**										-
Ընդամենը	339,383	40,635	16,634,921	17,728,545	4,571,486	4,318,883	19,578,104	4,819,101	1,959,702	69,990,760
Այլ թվում										
I Խմբի արտադրույթով	155,937	30,731	6,639,371	6,204,597	2,220,424	1,209,360	6,311,069	1,388,261	98,185	24,257,935
II Խմբի արտադրույթով	-	-	2,779,529	19,169	-	-	-	-	-	2,798,698
Այլ թվում										
Փոխիշվող տոկոսադրույթներով				35,185	13,492					48,677
Ֆիքսված տոկոսադրույթներով	339,383	40,635	30,585	14,072,540	4,548,240	4,315,689	19,578,104	4,819,101	-	47,744,277
Անոնկու	-	-	16,604,336	3,662,890	23,246	3,194	-	-	1,959,702	22,253,368
Պարտավորությունների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ										
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ			726,507	6,515,495	1,141,231	3,973,252	4,945,319	350,028	500	17,652,332
Պարտավորություններ հաճախորմելի նկատմամբ, այդ թվում	-	-	20,148,991	9,886,730	5,106,981	7,460,576	1,694,577	135,891	1,723	44,435,469
- զարդարաց պահանջմանը	-	-	19,302,775	74,133	184	1,487	21,055	-	1,723	19,401,357
- ժամկետային պահանջմանը	-	-	4,056	9,812,597	5,106,797	7,459,089	1,673,522	135,891	-	24,191,952
- այլ			842,160							842,160
Արևոտային նպատակով պահպան պարտավորություն				6,740						6,740
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն						145,992				145,992
Վճարվելի գումարներում			52,308							52,308
Ճետաձգված հարկային պարտավորություն					206,398					206,398
Այլ պարտավորություններ			597,426							597,426
Ճետահաշվերուային պայմանական պարտավորություններ	-	-	-	526,842	957,595	1,538,792			8,113	3,031,342
Պայմանագրային պարտավորություններ										-
Ընդամենը	-	-	21,525,232	16,408,965	6,248,212	11,786,218	6,639,896	485,919	2,223	63,096,665
Այլ թվում										
I Խմբի արտադրույթով	-	-	4,566,507	5,981,244	6,358,753	8,445,948	1,373,674	85,934	0	26,812,060
II Խմբի արտադրույթով	-	-	200,314	101,945	22,165	15,880	500	-	-	340,804
«Խոշոր» պարտավորություններ				5,043,713	156,274	1,385,127	2,788,662	486,037		9,859,813
Այլ թվում										-
Փոխիշվող տոկոսադրույթներով			208,905	1,519,906	2,347,980	378,602				4,455,393
Ֆիքսված տոկոսադրույթներով			10,211,967	16,005,047	6,237,849	11,775,652	6,618,699	485,919	(932)	51,334,201
Անոնկու	-	-	11,313,265	403,918	10,363	10,566	21,197	-	3,155	11,762,464
Զուտ իրազվելի հության ճեղքվածք	339,383	40,635	(4,890,311)	1,319,580	(1,676,726)	(7,467,335)	12,938,208	4,333,182	1,957,479	6,894,095
Այլ թվում										
I Խմբի արտադրույթով	155,937	30,731	2,072,864	223,353	(4,138,329)	(7,236,588)	4,937,395	1,302,327	98,185	(2,554,125)
II Խմբի արտադրույթով	-	-	2,579,215	(82,776)	(22,165)	(15,880)	(500)	-	-	2,457,894
Փոխիշվող տոկոսադրույթների համար	-	-	-	(208,905)	(1,484,721)	(2,334,488)	(378,602)	-	-	(4,406,716)
Ֆիքսված տոկոսադրույթների համար	339,383	40,635	(10,181,382)	(1,932,507)	(1,689,609)	(7,459,963)	12,959,405	4,333,182	932	(3,589,924)
Կուտակային հրացելության ճեղքվածք	339,383	380,018	(4,510,293)	(3,190,713)	(4,867,439)	(12,334,774)	603,434	4,936,616	6,894,095	

Ծանոթագրություն 33. «Կապիտալ և կապիտալի համարժեքություն»

Բանկում առկա չեն կապիտալի մակարդակի նկատմամբ սահմանված ներքին պահանջներ: ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից բանկերի համար սահմանված է ռիսկով կշռված ակտիվների նկատմամբ 12 % ընդհանուր կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ: ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից սահմանված է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 5,000,000 հազ. դրամ գումարով: Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարել է կապիտալի մակարդակի համար սահմանված նորմատիվային պահանջները:

Ներկայացնում ենք հաշվեկշռային կապիտալի կառուցվածքը.

Հազ դրամ

	30.09.2014	31.12.2013
Կանոնադրական կապիտալ	2,333,338	2,333,338
Պահուստներ՝	6,362,967	6,474,523
Գլխավոր պահուստ	5,405,133	5,405,133
Վերագնահատման պահուստներ	957,834	1,069,390
Չբաշխված շահույթ (վնաս)	2,508,810	2,173,890
Ընդամենը կապիտալ	11,205,115	10,981,751

Ներկայացնում ենք ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից սահմանված հիմնական տնտեսական նորմատիվների հաշվարկման համար կիրառվող հիմնական և ընդհանուր կապիտալները կապիտալի համարժեքության ցուցանիշները հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում՝ ըստ ամիսների, համեմատելով այդ ցուցանիշները նորմատիվային պահանջների հետ.

Հազ դրամ

2014թ.	Նորմատիվների հաշվարկին մասնակցող						
	1 Հիմնական կապիտալ	2 Լրացուցիչ կապիտալ	Ընդհանուր կապիտալ	Վարկային ռիսկ	Շուկայական և գործառն.ռիսկ	համարժեք.Փա ստացի %	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանաշակ %
	1	2	3 (1+2)	4	5	6	7
Հունվար	8,240,862	1,046,908	9,287,770	53,052,950	1,118,598	14.89	12
Փետրվար	7,905,841	983,126	8,888,967	53,826,057	1,103,906	14.10	12
Մարտ	7,834,785	826,813	8,661,598	55,481,270	1,067,818	13.45	12
Ապրիլ	7,965,916	883,500	8,849,416	57,029,273	1,104,906	13.36	12
Մայիս	7,857,777	943,233	8,801,010	56,716,308	1,101,716	13.36	12
Հունիս	7,996,041	935,523	8,931,564	57,068,163	1,114,029	13.46	12
Հուլիս	8,084,207	880,048	8,964,255	59,237,113	1,119,714	13.07	12
Օգոստոս	8,172,644	870,684	9,043,328	60,133,106	1,104,177	13.04	12
Սեպտեմբեր	8,302,696	897,073	9,199,769	60,896,835	1,080,444	13.16	12

2013թ.	Նորմատիվների հաշվարկին մասնակցող						
	Հիմնական նկապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Ընդհանուր կապիտալ	Վարկային ռիսկ	Շուկայական և գործառն.ռիսկ	Իամարժեք.Փաստացի %	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանաչափ %
1	2	3 (1+2)	4	5	6	7	
Յունվար	7,892,162	108,346	8,000,508	45,786,461	804,288	15.24	12
Փետրվար	7,754,683	102,485	7,857,168	44,917,641	696,987	15.49	12
Մարտ	7,776,466	161,007	7,937,473	48,414,080	784,597	14.44	12
Ապրիլ	7,827,139	190,711	8,017,850	50,746,695	852,560	13.86	12
Մայիս	7,842,727	231,127	8,073,854	51,998,911	819,794	13.72	12
Յունիս	7,932,096	335,505	8,267,601	51,451,990	159,292	15.66	12
Յուլիս	8,204,784	302,954	8,507,738	52,803,975	158,132	15.72	12
Օգոստոս	8,218,598	252,008	8,470,606	53,650,440	161,224	15.40	12
Սեպտեմբեր	8,261,962	240,581	8,502,543	52,501,587	896,463	14.18	12
Դոկտեմբեր	8,325,015	279,973	8,604,988	52,737,884	888,034	14.31	12
Նոյեմբեր	8,242,245	564,989	8,807,234	53,186,376	921,686	14.47	12
Դեկտեմբեր	8,214,404	1,091,494	9,305,898	54,446,360	1,074,943	14.68	12

Ներկայացնում ենք ընթացիկ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի և նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի որությամբ ակտիվների և հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների, անավարտ ժամկետային գործառնությունների ռիսկերի կշիռները՝ ըստ ՀՀ ԿԲ խորհրդի որոշմամբ հաստատատված Կանոնակարգ 2-ի ռիսկի կշիռների.

Հազ դրամ

30.09.2014թ. դրությամբ

Ռիսկի կշիռը	Ակտիվներ	Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտ.	Անավարտ ժամկետային գործառն.	Ընդամենը վարկային ռիսկ
0%	31,075,290	1,934,375		-
10%	2,530,460			253,046
20%	1,326,290			265,258
30%	1,263,350			379,005
50%	627,203	15		313,609
75%	1,432,496			1,074,372
100%	30,756,515	583,050		31,339,565
150%	16,538,471	806,558	10,431	26,033,190
Ընդամենը	85,550,075	3,323,998	10,431	59,658,045

Հազ դրամ

31.12.2013թ. դրությամբ

Ռիսկի կշիռը	Ակտիվներ	Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտ.	Անավարտ ժամկետային գործառն.	Ընդամենը վարկային ռիսկ
0%	24,033,225	185,870		-
10%	1,401,723			140,172
20%	2,080,456			416,091
30%	1,220,872			366,262
50%	1,494,184	14		747,099
75%	1,564,799			1,173,599
100%	27,626,108	577,596	17,154	28,220,858
150%	15,049,913	878,098		23,892,017
Ընդամենը	74,471,280	1,641,578	17,154	54,956,098

Ծանոթագրություն 34. «Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեք»

Ներկայացնում ենք ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքի վերաբերյալ բացահայտումներ՝ կատարված ՀՀՍՍ 32 «Ֆինանսական գործիքներ, բացահայտումը և ներկայացումը» պահանջների համաձայն:

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը այն գումարն է, որով ակտիվը կարող է փոխանակվել կամ պարտավորությունը մարվել իրազեկ և պատրաստակամ կողմերի միջև «պարզած ձեռքի հեռավորության» գործարքի ընթացքում:

ՀՀ պետական գանձապետական և ՀՀ ԿԲ արժեթղթերի իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշումների հիման վրա:

30.09.14թ. դրությամբ ֆինանսական գործիքի յուրաքանչյուր դասի իրական արժեքի գնահատման ժամանակ Բանկի կողմից օգտագործվել են հետևյալ մեթոդներն ու գնահատումները.

Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ Կենտրոնական Բանկում .

Այս կարճաժամկետ գործիքների համար հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտորեն արտացոլում է նրանց իրական արժեքը:

Հաճախորդներին տրված վարկեր ու փոխատվություններ, պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ.

Վարկային պորտֆելի իրական արժեքը կախված է պորտֆելի յուրաքանչյուր դասի շրջանակներում առանձին վարկի վարկային և տոկոսադրույթային առանձնահատկություններից: Վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդի գնահատումը հաշվի է առնում վարկերի տարբեր դասերին բնորոշ ռիսկերը, ինչը հիմնված է այնպիսի գործոնների վրա, ինչպիսիք են տնտեսական այն ճյուղի իրավիճակը, որտեղ գործում է յուրաքանչյուր փոխառուն, յուրաքանչյուր փոխառուի տնտեսական իրավիճակը և ձեռք բերված երաշխիքները: Հետևաբար վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդը այն գեղչի ճշգրիտ գնահատականն է, որն արտացոլում է վարկային ռիսկի ազդեցությունը:

Ներգրաված միջոցներ բանկերից ու այլ ֆինանսական կազմակերպություններից.

Հաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին:

Հաճախորդների ավանդներ և բանկային հաշիվներ.

Հաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին:

30.09.14թ. դրությամբ բանկը չունի այնպիսի ֆինանսական ակտիվներ, որոնք հաշվառվում են իրական արժեքը գերազանցող գումարով:

Ծանոթագրություն 35. «Կանխատեսվող ապագա գործարքների հեջափորում»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք

Ծանոթագրություն 36. «Ապաճանաչում»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք

Ծանոթագրություն 37. «Գրավադրված ակտիվներ»

30.09.14թ. դրությամբ բանկը գրավադրված ակտիվներ
չունի

Ծանոթագրություն 38. «Ընդունված գրավ»

30.09.14թ. դրությամբ առկա չեն գրավ ընդունված ակտիվներ, որոնք բանկն իրավունք ունի վաճառել կամ նորից գրավադրել հաճախորդի կողմից պարտավորությունների չկատարման, խախտման բացակայության դեպքում:

Ներկայացնում ենք բանկի կողմից գրավ ընդունված ակտիվները և երաշխավորությունները իրենց համապատասխան վարկային ներդրումների հետ, առանց հաշվի առնելու պահուստի գումարները.

Հազ դրամ

Գրավի տեսակ	30.09.2014		31.12.2013	
	Վարկի գումար	Գրավի գումար	Վարկի գումար	Գրավի գումար
Անշարժ գույք	19,933,140	78,845,550	18,506,766	70,396,804
Ավտոմեքենա	4,658,013	13,940,925	3,872,395	10,663,295
Սարքավորում	178,960	697,433	354,827	597,834
Պատրաստի արտադրանք	165,817	604,000	154,891	718,000
Երաշխավորություն	11,168,192	45,413,451	7,300,346	30,736,201
Դրամական միջոցներ	965,800	1,199,030	1,432,915	2,470,653
Ուկյա իրեր	5,786,142	6,792,931	5,448,944	6,395,409
Ստանդարտ ոսկի	29,098	30,037	28,653	35,029
Պետ. արժեթղթեր				
ՀՀ ԿԲ-ի կողմից թողարկված արժեթղթեր	-	-	-	-

Այլ արժեքներ	-	-	-	-
Այլ գրավ	33,767	146,305	58,518	191,998
Գրավ առկա չէ	3,878,807		4,352,934	
Ընդամենը	46,797,736	147,669,662	41,511,189	122,205,223

Ծանոթագրություն 39 «Պարտավորությունների չկատարում/խախտում»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք

Բանկի վարչության նախագահ

Ա. Նալջյան

Գլխավոր հաշվապահ

Դ.Ազատյան

Վավերացման ամսաթիվը՝ 17 Հոկտեմբեր 2014թ.